

Retouradres : Postbus 78, 2600 ME Delft

Gemeenteraad Delft

VERZONDEN 12 JAN. 2018

Datum
19-12-2017
Ons kenmerk
3182446
Uw brief van

Onderwerp
Visie Sport en Bewegen 2017-2025

Uw kenmerk

Bijlage
5

Geachte leden van de gemeenteraad,

Bijgaand sturen wij u de Visie Sport en Bewegen en bijbehorende stukken toe. In deze brief informeren wij u kort over de aanleiding tot de visie en het vervolg. Daarnaast stellen wij voor twee toezeggingen als afgedaan te beschouwen.

Aanleiding Visie Sport en Bewegen

In april 2016 heeft het college de nota 'Uitkomsten Bestuurlijke opdracht Toekomstbestendige Sport' vastgesteld. Hiermee heeft het college onder meer opdracht gegeven voor het opstellen van een investeringsagenda sportaccommodaties. In de commissie Sociaal Domein en Wonen van september 2016 heeft het college vervolgens, mede op verzoek van de Sportraad van Delft, toegezegd om ter voorbereiding op de Investeringsagenda Sportaccommodaties een visie op sport en bewegen te ontwikkelen. Deze sturen wij u hierbij toe.

Context: Delft groeit door

In het Sportaccommodatieplan Delft 2016 was al geconcludeerd dat er in de huidige situatie sprake is van een tekort aan sportaccommodaties. Delft groeit echter door, waardoor de druk op de bestaande voorzieningen en het capaciteitstekort alsmaar groter wordt. Met de realisatie van de beoogde 15.000 extra woningen tot 2040 en een toename van het aantal inwoners als gevolg daarvan, is er 20% tot 30% extra sportcapaciteit nodig. Daarnaast vraagt het inpassen van 15.000 extra woningen in een compacte stad als Delft om creatieve oplossingen en mogelijk om verschuivingen van voorzieningen.

Het college heeft bijgevoegde Visie Sport en Bewegen vastgesteld onder andere als kader voor de nog op te stellen Investeringsagenda Sportaccommodaties als onderdeel van Fonds Delft 2040. Naar verwachting is de Investeringsagenda Sportaccommodaties voor de zomer van 2018 gereed.

Betrokkenheid maatschappelijke partners en adviesreacties

Bijgevoegde Visie Sport en Bewegen is opgesteld door Drijver en Partners. Tijdens het opstellen van de visie zijn verschillende maatschappelijke partners, waaronder de Sportraad van Delft, op diverse manieren betrokken. Uiteindelijk hebben het bestuur van de Sportraad van Delft en de GGD een adviesreactie op de definitieve conceptvisie toegestuurd aan de gemeente Delft. Deze adviesreacties en onze reacties daarop treft u in de bijlagen bij deze brief.

Missie en looplijnen Visie Sport en Bewegen

De missie van de Visie Sport en Bewegen luidt als volgt: *De missie voor de gemeente Delft voor sport en bewegen is een stad met een gezonde leefstijl, met een passend voorzieningenniveau, met een beweegvriendelijke inrichting van de stad en met vitale 'open' verenigingen, die maatschappelijk actief zijn.*

Deze missie valt uiteen in de volgende 4 looplijnen:

Looplijn 1: Delft, stad van sport en bewegen.

Looplijn 2: Delft, stad van vitale én maatschappelijk actieve verenigingen.

Looplijn 3: Delft, stad van goede sport- en beweegaccommodaties.

Looplijn 4: Delft, stad van sport en bewegen in de openbare ruimte.

Vervolg Visie Sport en Bewegen

Bij iedere looplijn zijn acties/ambities geformuleerd. Looplijnen 1 en 2 hebben voornamelijk betrekking op sportstimulering en de maatschappelijke waarde van sport(verenigingen). Deze looplijnen worden nader uitgewerkt in een Uitvoeringsplan Sport. De looplijnen 3 en 4 hebben meer betrekking op voorzieningen. Deze worden nader uitgewerkt in de Investeringsagenda Sportaccommodaties.

Financiële gevolgen

De financiële gevolgen van de visie sport en bewegen worden stapsgewijs inzichtelijk gemaakt in het Beheerplan Buitensport, de kadernota en de Investeringsagenda en het Uitvoeringsplan sport.

Beheerplan buitensport

In het beheerplan staat het dagelijks en groot onderhoud (waaronder renovaties sportvelden) van het bestaande areaal aan buitensportvoorzieningen beschreven. In verband met de bezuinigingen is de afgelopen jaren op verschillende sportparken achterstallig onderhoud ontstaan. In 2017 zijn wij al gestart met het inlopen van dit achterstallig onderhoud. Het resterende achterstallig onderhoud pakken wij in 2018 op. Naar verwachting wordt het Beheerplan Buitensport begin 2018 vastgesteld.

Kadernota

Over de structurele financiële consequenties van het beheerplan wordt u nader geïnformeerd bij de kadernota in het komend voorjaar. In deze kadernota worden ook voorstellen opgenomen voor het reserveren van extra financiële middelen ten behoeve van de Investeringsagenda en het Uitvoeringsplan sport.

Investeringsagenda en Uitvoeringsplan sport

De visie sport en bewegen wordt nader uitgewerkt in een Investeringsagenda en een uitvoeringsplan sport. In Naar verwachting zijn beide documenten voor de zomer van 2018 gereed.

In de tussentijd blijven wij niet stilzitten. Een van de geprioriteerde gebiedsontwikkelingen binnen Fonds Delft 2040 is de Maria Duijstlaan. Op deze locatie bevinden zich een basisschool, een zwembad en een gymzaal. Deze maatschappelijke voorzieningen zijn gedateerd en voldoen niet meer aan de hedendaagse en toekomstige eisen. Met het onderwijsbestuur is overeengekomen dat nieuwbouw gerealiseerd kan worden. Om de huidige gymzaal geschikt te maken voor verenigingssport en hiermee meer capaciteit te creëren, willen we deze vervangen voor een grotere binnensportvoorziening. Daarnaast moet het nieuwe zwembad gaan voldoen aan de hogere eisen van een modern familiezwembad. Aangevuld met nieuwe woningen zal het te ontwikkelen gebied de noodzakelijke en gewenste opwaardering krijgen naar een aantrekkelijke locatie waar de Delftse burger onderwijs kan volgen, prettig kan wonen en kan sporten en recreëren.

Toezeggingen

Bij de behandeling van de nota 'Uitkomsten bestuurlijke opdracht Toekomstbestendige Sport' in de commissie Sociaal Domein en Wonen van september 2016 heeft het college enkele toezeggingen gedaan. Hieronder willen wij u informeren over de stand van zaken met betrekking tot onderstaande toezeggingen.

Toezegging 16-17:

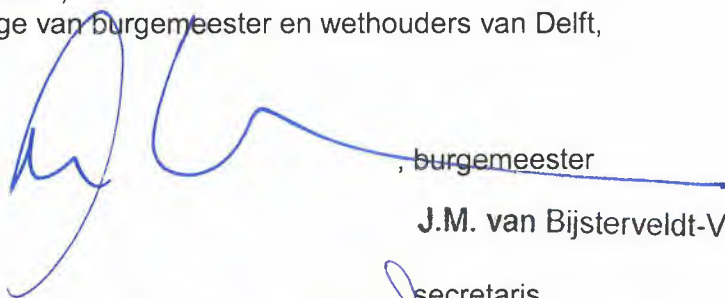
De gemeente heeft een eerste gesprek gevoerd met het ROC Mondriaan over de inzet van studenten in de Delftse samenleving. Hierop is positief gereageerd. De intentie is om het gesprek breder te trekken met andere onderwijsinstellingen. Na het kerstreces wordt dit verder opgepakt.

Toezegging 16-18:

In de Visie Sport en Bewegen wordt onder meer aangegeven dat de beoogde woningbouwontwikkeling in Delft leidt tot een extra druk op de Delftse sportvoorzieningen. Een groei naar 140.000 inwoners betekent een toename in het aantal inwoners van ruim 30%. Afhankelijk van het type woningen en nieuwe inwoners zou er, inclusief het huidige tekort, 20% tot 30% meer sportcapaciteit gerealiseerd moeten worden. In de nog op te stellen Investeringsagenda sportaccommodaties wordt dit nader uitgewerkt.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en stellen u voor toezeggingen 16-17 en 16-18 als afgedaan te beschouwen.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Delft,

, burgemeester
J.M. van Bijsterveldt-Vliegenthart

, secretaris
drs. T.W. Andriessen i.s.

Visie sport en bewegen 2017-2025

Gemeente Delft

December 2017

Inhoudsopgave

1.	Het Delftse wensbeeld	3
2.	Analyse: belangrijkste ontwikkelingen sport en bewegen.....	4
2.1	Ontwikkelingen Delft richting 2030-2040	4
2.2	Delfts sportbeleid: een korte terugblik	5
2.3	Sportaccommodatieplan Delft	6
2.4	Bewegingsonderwijs en ontwikkeling sport- en beweegparticipatie	6
2.5	SWOT-analyse: Hoe staat Delft ervoor?.....	8
3.	Missie en looplijnen: de 4 routes naar Delft in beweging.....	10
3.1	Missie.....	10
3.2	Looplijn 1: Delft, stad van sport en bewegen.....	10
3.3	Looplijn 2: Delft, stad van vitale én maatschappelijke actieve verenigingen	14
3.4	Looplijn 3: Delft, stad van goede sport- en beweegaccommodaties	16
3.5	Looplijn 4: Delft, stad van sporten en bewegen in de openbare ruimte	19
4.	Hoe verder: van heden naar wensbeeld	22
4.1	Investeringsagenda Sportaccommodaties	22
4.2.	Uitvoeringsplan Sport en Bewegen	22
4.3	Rolneming.....	22
4.4	Samenvatting ambities.....	23
	Bijlagen	24
	Bijlage A Gebruik van sportaccommodaties door regio.....	24
	Bijlage B Samenvatting brede discussieavonden	25
	Bijlage C Terugblik Nota Bewegen, Spelen, Sporten2009-2012	27
	Bijlage D Spreiding sportaccommodaties.....	28

1. Het Delftse wensbeeld

Hoe zou Delft eruit zien in 2025 als het gaat om sport en bewegen? Wanneer we mogen dromen over een toekomstbeeld en minder rekening hoeven te houden met randvoorwaarden, zoals financiële middelen, hoe ziet ons wensbeeld er dan uit?

In 2025...:

...zijn Delftenaren gezond en actief

In 2025 is Delft een stad met een gezonde leefstijl: Delftenaren sporten en bewegen voldoende en de mogelijkheden hiervoor zijn voor iedereen laagdrempelig beschikbaar. Dus ook voor inwoners met een beperking, sociaal kwetsbare of ouderen. Door een goede samenwerking tussen partijen uit sport, onderwijs, zorg, enz. zijn er geen drempels, letterlijk en figuurlijk, om voldoende te kunnen bewegen en te sporten.

...beschikt Delft over een passend voorzieningenniveau

Om voldoende te kunnen bewegen en te sporten is het nodig dat er voldoende en geschikte voorzieningen en accommodaties zijn. Denk daarbij aan zwembaden, sportvelden, gymzalen (voor bewegingsonderwijs), sporthallen, maar ook de buitenruimte die gelegenheid geeft en aanzet tot bewegen in de stad. Daarbij moeten we ook rekening houden met het groeiend aantal inwoners van Delft. Dat houdt in dat er voldoende accommodaties zijn, voor de huidige én de toekomstige behoefte. In Delft wordt weer gebouwd, meer woningen betekent ook meer mensen en meer behoefte aan bewegen en sporten. Een passend voorzieningenniveau is ook een omslag van verouderde accommodaties naar nieuwe accommodaties. Waarbij ook techniek en innovatie worden ingezet om efficiënte voorzieningen voor sport en bewegen te realiseren.

...heeft Delft een beweegvriendelijke inrichting van de openbare ruimte

In de toekomst is Delft een stad die uitnodigt om te sporten en te bewegen. Niet alleen door de kwantiteit en kwaliteit van sportaccommodaties (gymzalen, sporthallen, sportparken, zwembaden), maar ook door een inrichting van de openbare ruimte die uitnodigt tot bewegen. Dat betekent dat we bij de inrichting van de stad veel meer bewust omgaan met ruimte voor bewegen en sporten; als basis voor een vitale bevolking. In de beginfase van stedelijke (her)inrichtingsprojecten en in meerjaren onderhoudsplannen (als de straat open ligt), houden we rekening met een beweegvriendelijke (veilige) inrichting. Door bijvoorbeeld aparte loop- en fietsroutes in de stad en verbindingen naar de recreatieve gebieden buiten de stad. Zo is in 2025 het Abtswoudse Bos aan de zuidkant van Delft door logische fiets- en hardlooproutes vanuit de stad door veel Delftenaren ontdekt en heeft het zich ontwikkeld tot een aantrekkelijk gebied voor sportieve recreatie.

...zijn de Delftse sportverenigingen vitaal, open en maatschappelijk actief

In 2025 hebben we in Delft vitale gezonde sportverenigingen zonder accommodatiekelpunten, die over voldoende vrijwilligers en financiën beschikken om de activiteiten te kunnen uitvoeren. Daarnaast is een groot deel van de verenigingen doorontwikkeld tot 'open clubs'. Een open club is een vereniging die meer doet dan het aanbieden van het reguliere sportaanbod. Zij is ondernemend en denkt vraaggericht en gaat steeds opnieuw na wat de behoeften zijn en speelt daarop in. De Delftse sportverenigingen zijn actief in de Delftse samenleving en leveren naar vermogen ook een maatschappelijke bijdrage die verder gaat dan het verzorgen van een regulier sportaanbod.

In 2025 is Delft een sportieve vitale stad.

2. Analyse: belangrijkste ontwikkelingen sport en bewegen

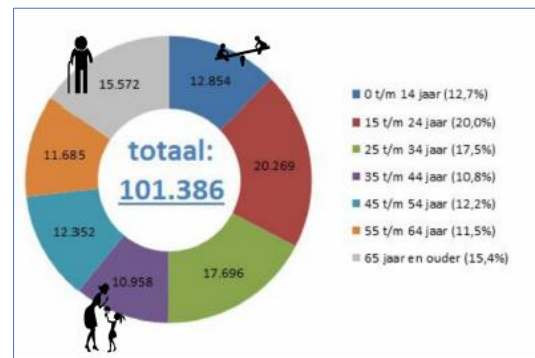
De samenleving verandert. Ook die van Delft. En de wereld van sport en bewegen staat ook niet stil. In dit hoofdstuk worden de belangrijkste ontwikkelingen in Delft en de landelijke ontwikkeling binnen sport en bewegen beschreven. Daarnaast wordt een analyse gegeven van de sterke en zwakke punten van sport en bewegen in Delft en de kansen en bedreigingen. Aan het eind van dit hoofdstuk worden de missie en bijbehorende looplijnen van deze visie gepresenteerd.

2.1 Ontwikkelingen Delft richting 2030-2040

Kadernota 2017: Delft in balans, de basis op orde, investeren in de toekomst

Op 26 juni jl. heeft de gemeenteraad de Kadernota 2017 vastgesteld. In deze nota zijn zeven opgaven geformuleerd, om Delft ook op weg naar 2040 aantrekkelijk, duurzaam en vitaal te houden. Voor sport en bewegen is vooral opgave 3 'Voorzieningen voor iedereen' relevant. Binnen deze opgave streven we naar hoogwaardige, moderne en toegankelijke voorzieningen.

Verder zijn opgaven 4 en 5 'Transformatie van de stad' eveneens relevant. Deze opgave heeft betrekking op de woningbouwambitie van Delft en is zonder twijfel ingrijpend voor sport en bewegen. Delft heeft de ambitie om in 2040 15.000 nieuwe woningen toe te voegen aan de bestaande voorraad, waarvan ongeveer 5.000 extra woningen in de komende tien jaar. Een toename met 15.000 woningen is een groei van circa 30.000 inwoners en bij 5.000 extra woningen in de komende 10 jaar is de toename 10.000 inwoners. De huidige sportinfrastructuur in Delft staat er slecht voor (zie paragraaf 2.3). Voor de huidige behoefte is er al een impuls nodig. Voor de extra behoefte als gevolg van de woningbouwontwikkeling is een extra impuls noodzakelijk.

Aantal inwoners per 1-1-2017

Tot slot blijkt uit een onderzoek van de metropoolregio (bijlage A) dat de Delftse sportvoorzieningen veelvuldig gebruikt worden door inwoners van andere gemeenten. Met de totale woningbouwopgave in de regio van 100.000 wooneenheden, zal deze druk verder toenemen.

Sociale visie Delft

In september 2017 heeft het college de 'Sociale Visie Delft, vervolg 2018 – 2022' vastgesteld. Deze visie gaat over het samenleven in Delft: hoe kijken inwoners, gemeente en partners naar opgroeien, werken, wonen en leven in Delft. De visie geeft aan hoe gemeente en partners gezamenlijk werken aan een andere manier van zorg en ondersteuning die beter aansluit bij wat inwoners van Delft nodig hebben. In de sociale visie is onderstaand figuur opgenomen met de belangrijkste trends in het sociaal domein.

Kadernota ISD deel III Basis 2017-2030

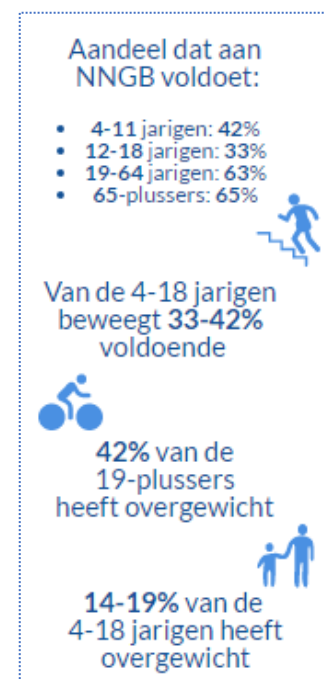
Een andere belangrijke beleidsmatige ontwikkeling is de Kadernota ISD deel III Basis 2017-2030; die richting geeft aan wat gemeente, inwoners en partners de komende jaren doen om de basis te versterken voor alle inwoners en specifiek voor de mensen die ondersteuning nodig hebben. De Kadernota ISD deel III geeft naast de uitgangspunten van de sociale visie ook vorm aan de ambitie uit het rapport Deetman 'Delft, Parel in de Randstad', waar het gaat om de opdracht te 'zorgen voor een aantrekkelijke stad, waarin mensen graag wonen en werken, waar de basisvoorzieningen op orde zijn en waar bedrijven zich willen vestigen en willen investeren'.

De betekenis van de kadernota ISD deel III Basis is vanuit sport en bewegen gezien, zorgdragen voor afstemming en verbinden van gemeentelijk beleid. Het feit dat we geen sportvisie ontwikkelen, maar een visie op sport en bewegen, waarin we ook ingaan op de maatschappelijke (meer)waarde van sportverenigingen, sluit in dat opzicht aan bij de kadernota ISD deel III Basis. Op onderdelen is de sportvisie een nadere invulling en verdieping van de kadernota.

2.2 Delfts sportbeleid: een korte terugblik

Delft heeft voor een gemeente van circa 100.000 inwoners geen rijke geschiedenis als het gaat om het ontwikkelen van sportbeleid. De afgelopen jaren zijn hierin echter stappen gezet, waarbij sinds 2013 sport en bewegen integraal onderdeel is geworden van brede beleidsnota's. Het overzicht van de afgelopen jaren ziet er als volgt uit:

- 2009 – 2012: Nota Bewegen, Spelen, Sporten
De laatste zelfstandige sportnota, waarbij de focus vooral lag op het voldoen aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB). In bijlage C is een nadere terugblik op deze nota opgenomen.
- 2013 – 2016: Nota Lokaal Gezondheidsbeleid
In deze nota is sport en bewegen opgenomen als belangrijk onderdeel van het gezondheidsbeleid van de gemeente Delft. Sport en bewegen werd vooral gezien als preventief middel in een gezonde leefstijl.
- 2017 – 2030: Kadernota ISD deel III Basis
In deze kadernota is sport en bewegen verder geïntegreerd met andere beleidsterreinen. Sport en bewegen wordt gepositioneerd als belangrijke basisvoorziening voor alle Delftenaren die bijdraagt aan een aantrekkelijke stad.

Bron: GGD monitor 2015

De afgelopen jaren is de maatschappelijke waarde van sport en bewegen verbreed. Sport- en beweegaanbieders organiseren steeds vaker maatschappelijke activiteiten die breder zijn dan alleen het aanbieden van sport- en beweegaanbod. In deze visie zijn daar meerdere voorbeelden van opgenomen. Deze ontwikkeling is mede een gevolg van de integraliteit van sport en bewegen. Deze integraliteit heeft er echter ook voor gezorgd dat onderdelen van sport en bewegen (zoals de accommodaties) de afgelopen jaren onderbelicht zijn gebleven.

2.3 Sportaccommodatieplan Delft

In 2016 heeft de gemeenteraad het sportaccommodatieplan Delft vastgesteld. Dit plan geeft de benodigde binnen- en buitensportaccommodaties aan, bevat een visie op exploitatie en beheer en doet voorstellen om een vastgestelde bezuiniging te realiseren. In het sportaccommodatieplan zijn de Delftse sportinfrastructuur, de organisatie en middelen tegen het licht gehouden. In onderstaand kader zijn de belangrijkste uitkomsten van het sportaccommodatieplan weergegeven.

Belangrijkste uitkomsten Sportaccommodatieplan Delft:

- Delft besteedt veel minder aan sport dan gemeenten van vergelijkbare omvang. Dat is een gevolg van keuzes in het verleden (geen eigendom zwembaden, privatisering hockey en tennis, minimale gemeentelijke sporthallen en veel private sporthallen, financiering sporthal Buitenhof via commercieel vastgoedontwikkeling, geen gemeentelijke kleedkamers).
- In feite kan men stellen dat Delft de sportvoorzieningen uiterst efficiënt heeft georganiseerd en zeer goed private partijen daarbij betreft. Dat scheelt ongeveer 40% op de gemeentelijke exploitatie. Maar die keuzes hebben ook een prijs.
- Delft heeft als het sporthal Brasserskade afstoot slechts 1 gemeentelijke sporthal. Die situatie kan alleen bestaan door de aanwezigheid van 4 verenigings(sport)hallen. Maar drie van de vier hallen hebben moeite om de exploitatie rond te krijgen, door het ontbreken van onderwijsgebruik overdag. Wanneer een of meer verenigingshallen 'omvallen', raakt dat niet alleen de sporters, maar ook de gemeente (via de gemeentegarantie).
- Veel van de gymzalen in Delft zijn oud, vijf voldoen niet aan de minimale VNG normen van 12 meter x 21 meter en die VNG normen zijn al circa 50 jaar oud en gedateerd.
- De rol van de gemeente in de buitensport is beperkt. In Delft zorgen de hockey- en tennisverenigingen zelf voor hun accommodaties en de gemeente heeft geen zorg voor kleedkamers. De tarieven in Delft zitten aan de bovenkant van wat in de regio (en Nederland) gebruikelijk is.
- Qua capaciteit en uitbreidingsmogelijkheden zit de binnensport op slot (sporthallen). Bij de buitensport hebben hockey en honk- en softbal volgens planningsnormen een tekort.¹ Als sportpark Buitenhof wordt afgestoten is een groei bij voetbal niet of nauwelijks mogelijk.
- Op de keper beschouwt, staat Delft er met haar sportinfrastructuur slecht voor.

Naar aanleiding van het sportaccommodatieplan heeft de gemeenteraad besloten de taakstellende bezuiniging op sport te verlagen, in te stemmen met het opstellen van een investeringsagenda voor sport en het opstellen van een sportvisie/sportnota.

2.4 Bewegingsonderwijs en ontwikkeling sport- en beweegparticipatie

Bewegingsonderwijs

Voor het bewegingsonderwijs in het basisonderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs zijn wettelijk kerndoelen en eindtermen vastgesteld. Ook gelden er bevoegdheidsbepalingen voor leerkrachten. Verder moet er een geschikte accommodatie zijn voor bewegingsonderwijs. Hier zijn gemeenten verantwoordelijk voor. Delft kent hiernaast nog een subsidie Kwaliteitsimpuls Bewegingsonderwijs, waarmee scholen subsidie kunnen aanvragen voor het aanstellen van een vakleerkracht bewegingsonderwijs.

Landelijk blijkt dat lang niet alle leerlingen voldoende uren bewegingsonderwijs krijgen van een bevoegde leerkracht. Ten opzicht van dit landelijke beeld scoort Delft goed met bewegingsonderwijs. Van de Delftse basisscholen geeft 88% tenminste 2 lesuren bewegingsonderwijs (gemiddeld ligt dat bij de scholen in de 37 grootste gemeenten op 72%)¹. En bij 92% van de scholen in Delft wordt bewegingsonderwijs voor groep 3-8 gegeven door een bevoegd (vak)leerkracht. Delft wil de huidige inzet op bewegingsonderwijs minimaal behouden en in overleg met het onderwijs en relevante partners uitbouwen. In 2017 is hierover al gesproken in een werkgroep Onderwijs en Bewegen.

Ontwikkeling sport- en beweegparticipatie

De sportparticipatie in Nederland stijgt licht. De manier waarop wordt gesport vertoont steeds meer diversiteit en flexibiliteit. De grootste groei vindt plaats bij de ongebonden (skeeleren, hardlopen, wandelen/nordic walking etc.) en commercieel beoefende sport (fitnesscentra). Het aantal mensen wat georganiseerd sport (alle sporten samen) blijft gelijk. Grofweg sport de helft van de Nederlandse sporters in verenigingsverband en de andere helft sport ongebonden, bij een sportschool of op een andere wijze.

De ontwikkeling waarbij de verenigingssport marktaandeel verliest heeft verschillende oorzaken. We noemen enkele belangrijke factoren:

- Mensen hebben steeds meer behoefte aan vormen van vrijetijdsbesteding die inpasbaar zijn met hun eigen dagindeling.
- Mensen binden zich niet meer vanzelfsprekend aan collectieve waarden of het verenigingsleven. Naar verwachting zal dit proces nog voortgaan. Vrijwilligerswerk staat al jaren onder druk.
- Consumptieve bestedingen (o.a. mobiele telefoon en kleding) hebben aan belang gewonnen en jongeren moeten die vaak zelf bekostigen. Een bijbaan in het weekend of de avond is vaak nodig en kost tijd. Tijd die voorheen onder meer voor sport bestemd was. Verenigingen hebben moeite om jongeren te binden.
- De kritische consument verwacht meer dan voorheen kwaliteit, flexibiliteit en toegevoegde waarde.
- Een deel van de consumenten ziet sport meer als een middel voor een gezond en/of mooi lichaam en wil daar rechtstreeks aan werken in een sportschool of fitness. Een kleine groep voelt zich meer aangetrokken tot sporten die grensverleggend zijn (extreme sporten of prestatiegericht zoals een marathon).

De sportinfrastructuur in Nederland, met als fundament de verenigingen, geeft dus maar gedeeltelijk invulling aan de sportbehoefte van de Nederlander. NOC*NSF en de sportbonden zijn zich bewust van deze ontwikkelingen en stimuleren verenigingen om zich aan te passen aan veranderende marktomstandigheden. Meer persoonlijk contact met leden en tussen leden, creëren van binding, het leveren van toegevoegde waarde en klanttevredenheid vormen uitdagingen voor veel verenigingsbesturen.

Dat de wijze waarop we kunnen sporten en bewegen veel meer divers is dan 30 jaar terug, is een natuurlijke ontwikkeling. We willen er wel voor waken om de georganiseerde sport als iets van vroeger te beschouwen. De Delftse verenigingen hebben samen circa 25.000 leden. De georganiseerde sport in Nederland is de grootste sector als het gaat om vrijwilligerswerk (1,1 miljoen vrijwilligers landelijk).

Exacte cijfers over vrijwilligers in de sport in Delft zijn niet beschikbaar. Uit de meest recente cijfers van de Omnibusenquête (2015) blijkt dat 36% van de Delftenaren vrijwilligerswerk verricht en dit gemiddeld 6,5 uur per week doen. Een groot deel hiervan is naar verwachting actief in de Delftse sportwereld. Op basis van ervaringen uit de praktijk wordt geschat dat ongeveer 10-15% van de leden van een sportvereniging zich actief vrijwillig inzet voor de vereniging. Wanneer we een samenleving nastreven waarin iedereen “meedoet”², is dus de georganiseerde sport in Delft een wezenlijke pijler. Bijvoorbeeld ten aanzien van de doelgroep ouderen kan

¹ Voortgang plan van aanpak bewegingsonderwijs primair onderwijs, Tweede Kamer der Staten-Generaal, 29 januari 2016, 30234-143.

² Sociale Visie Delft

de georganiseerde sport ervoor zorgen dat deze groep actief wordt en blijft. Leden van sportverenigingen zijn onderdeel van een netwerk waarin men sociale contacten opdoet en men elkaar ondersteunt.

2.5 SWOT-analyse: Hoe staat Delft ervoor?

Op basis van bestaande rapporten, diverse brainstormsessies en een discussieavond met verenigingen en organisaties, is een analyse opgesteld van de huidige situatie van sport en bewegen in Delft. De belangrijkste uitkomsten zijn als volgt samen te vatten:

STERK	KANS
S1 Intensief gebruik accommodaties / zeer hoge bezetting. S2 Met relatief beperkte gemeentelijke inzet/middelen en in samenwerking met een actief betrokken extern sportveld (verenigingen en maatschappelijke organisaties) is een breed aanbod sporten in Delft mogelijk.	K1 Meerjarige investeringsagenda. K2 Openbare ruimte meer en beter inrichten voor sport en bewegen. K3 Multifunctioneel gebruik van accommodaties en nieuwe accommodatie-concepten. K4 Samenwerking andere beleidsvelden: welzijn, onderwijs, gezondheid, stedenbouw, veiligheid.
ZWAK/VERBETERPUNT	BEDREIGING
Z1 Inwoners bewegen niet voldoende (volgens de Nederlandse Norm Gezond Bewegen). Z2 (ver)Oudere accommodaties en voor sommige sporten ook te weinig accommodaties. Z3 Vitaliteit (en belasting) van een deel van de sportverenigingen en daardoor ook de moeite om te veranderen.	B1 Bevolkingsgroei Delft en regio en de druk op de reeds volle sportaccommodaties in Delft. B2 Opstellen verenigingen/stichtingen verouderd en verenigingshallen geen voldoende inkomsten. B3 Afname vrijwilligers en vitaliteit verenigingen en ontstaan van een tweedeling van een kleine groep vitale verenigingen en een grote groep verenigingen met een stapeling van problemen.

Sterk

De sportaccommodaties in Delft worden gemiddeld genomen zeer goed gebruikt. Dat is absoluut een sterk punt, want iedere gemeente streeft naar een goed gebruik van gesubsidieerde voorzieningen. Een ander sterk punt is dat in Delft met relatief beperkte middelen en in samenwerking met externe partijen (verenigingen en andere organisaties) een breed aanbod sporten mogelijk is.

Zwak/verbeterpunt

Het percentage inwoners dat voldoet aan de NNGB is vergelijkbaar met het gemiddelde in de regio. Desondanks bewegen te weinig Delftenaren voldoende: dat geldt voor zowel jong als oud. Opvallend genoeg is de motivatie vaak wel aanwezig. In een onderzoek van de GGD (januari 2017) naar wat inwoners van de Buitenhof en Voorhof willen verbeteren aan hun gezondheid wordt meer sporten en bewegen het vaakst genoemd (Buitenhof 46%; Voorhof 35%).

Naast de beweegnorm heeft Delft oudere accommodaties en voor sommige sporten te weinig accommodaties. Verder is de vitaliteit en belasting bij een deel van de verenigingen een zwakte dat we ook bij de top-3 rekenen. Landelijk (VWS, NOC*NSF, bonden) en lokaal zijn tal van ambities om verenigingen te vernieuwen, het sportaanbod te verbreden, meer samen te werken met andere maatschappelijke organisaties et cetera, maar dat vraagt wel vitale verenigingen.

Kans

Multifunctioneel gebruik van accommodaties en nieuwe accommodatie-concepten wordt door velen in Delft als kans gezien. Doordat sportparken in Delft in het verleden aan de rand van de stad gelegen zijn, kent het

multifunctioneel gebruik wel haar beperkingen. Meer multifunctioneel gebruik is in Delft niet onmogelijk, maar er dient rekening te worden gehouden met de mogelijkheden.

Andere belangrijke kansen voor Delft zijn meer samenwerking tussen sport en andere beleidsvelden, de inrichting van de openbare ruimte meer geschikt maken voor bewegen en sporten en de investeringsagenda voor sport die de gemeente gaat opstellen.

Bedreiging

Hoewel veel verenigingen de woningbouwambities als kans bestempelen, zien we die ambities in de eerste plaats als bedreiging in het kader van sport en bewegen. Omdat Delft zelf weinig ruimte heeft en de huidige accommodaties geen of weinig restcapaciteit hebben. Zeker niet bij de woningbouwambities in die mate. Daarbij is het gebruik van inwoners van buurgemeenten van de Delftse sportaccommodaties zeer hoog. Uit een onderzoek van de metropoolregio Rotterdam Den Haag, blijkt dat jaarlijks 55.000 inwoners van andere gemeenten gebruik maken van Delftse sportaccommodaties (zie ook afbeelding in bijlage 1). Het gebruik van sportaccommodaties door sporters van buiten de gemeente, is in Delft hoger dan in bijvoorbeeld Rotterdam of Den Haag.³ Dat komt door de centrale ligging van Delft in een dichtbevolkte regio en de situering van sportaccommodaties aan de randen van de stad. Het zorgt wel voor een extra druk op de Delftse sportaccommodaties. Delft heeft een woningbouwambitie, maar dat geldt in nog sterkere mate voor de regio (regionaal is de ambitie 100.000 woningen).

Een tweede belangrijke bedreiging zijn de verouderde accommodaties (gymzalen, kleedkamers, clubhuizen). Drie van de vier verenigingshallen hebben door de ongunstige situering voor onderwijs geen onderwijsgebruik en dus missen ze ook de inkomsten voor onderwijsgebruik. Op lange termijn maakt dat de exploitatie kwetsbaar (in het bijzonder om groot onderhoud uit te voeren).

De laatste belangrijke bedreiging is de afname van vrijwilligers en de vitaliteit van verenigingen. Er ontstaat een tweedeling van een kleine groep vitale verenigingen en een grote groep verenigingen met een stapeling van problemen (bestuurskracht, financieel, vrijwilligers, accommodatie).

³ Zie Metropoolregio Rotterdam - Den Haag Onderzoek naar voorzieningengebruik in de regio, 2012.

3. Missie en looplijnen: de 4 routes naar Delft in beweging

In dit hoofdstuk wordt de missie van deze Visie Sport en Bewegen gepresenteerd. Vervolgens worden de looplijnen waarlangs we de missie willen realiseren nader toegelicht. Iedere looplijn wordt daarbij afgesloten met een aantal ambities die in het vervolg op deze Visie op Sport en Bewegen verder worden uitgewerkt.

3.1 Missie

Het uiteindelijke doel van sport- en bewegingsbeleid is het stimuleren van meer bewegen als onderdeel van een gezonde leefstijl. De missie van deze Visie op Sport en Bewegen is echter breder. Mede op basis van de voorgaande paragrafen is de missie als volgt geformuleerd:

De missie voor de gemeente Delft voor sport en bewegen is een stad met een gezonde leefstijl, met een passend voorzieningenniveau, met een beweegvriendelijke inrichting van de stad en met vitale 'open' verenigingen, die maatschappelijk actief zijn.

Om deze missie te realiseren kiezen we ervoor om langs de volgende 4 looplijnen een impuls te geven aan het sporten en bewegen in Delft:

- Looplijn 1: Delft, stad van sport en bewegen
- Looplijn 2: Delft, stad met vitale én maatschappelijke actieve verenigingen
- Looplijn 3: Delft, stad met goede sport- en bewegingsaccommodaties
- Looplijn 4: Delft, stad van sport en bewegen in de openbare ruimte

3.2 Looplijn 1: Delft, stad van sport en bewegen

Het beleid van Delft is erop gericht dat de inwoners voldoende bewegen als onderdeel van een gezonde leefstijl. In het gezondheidsbeleid en aanverwante programma's zoals 'Gezond in de Stad' (GIDS) en 'Jongeren op Gezond Gewicht' (JOGG) wordt nadrukkelijk de verbinding gelegd tussen een gezonde leefstijl en meer bewegen. Daarbij wordt specifiek aandacht gevraagd voor kwetsbare doelgroepen, zoals ouderen, kinderen en jongeren en LHBT'ers. In overleg met partners willen we bespreken hoe we deze doelgroepen stimuleren meer te gaan sporten en bewegen in de bestaande verenigingsstructuur.

Als het gaat om sport en bewegen is het streven dit zo effectief en efficiënt mogelijk te stimuleren. Om meer Delftenaren in beweging te krijgen zijn vanuit het sportbeleid vijf manieren⁴ belangrijk voor Delft:

- Bewegingsonderwijs.
- Sporten via verenigingen;
- Ongebonden sport en bewegen in de openbare ruimte;
- Via projecten die sport en bewegen stimuleren;
- Sporten via sportschool of andere commerciële sportaanbieders;

Bewegingsonderwijs: kwaliteit en goede voorzieningen

Bewegingsonderwijs is een wettelijk taak van het onderwijs. Dit betekent dat kinderen via de basisschool automatisch in aanraking komen met sport en bewegen. Voor veel kinderen is dit tevens het eerste bewuste contactmoment met sport en bewegen. In het (landelijke) Bestuursakkoord primair onderwijs 2014 hebben de PO-Raad en het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen onder meer afgesproken dat scholen ernaar streven dat in 2017 iedere leerling in het basisonderwijs minimaal twee lessen bewegingsonderwijs krijgt van een bevoegde (vak)leerkracht. Waar mogelijk streven scholen naar drie uur bewegingsonderwijs.

⁴ Er zijn meer manieren om een actieve leefstijl te stimuleren, bijvoorbeeld via voorlichting (o.a. GGD, zorginstellingen en onderwijs).

De gemeente Delft streeft naar een volwaardige invulling van het bewegingsonderwijs en naar een derde beweegmoment. De gemeente Delft stimuleert scholen het bewegingsonderwijs te verbeteren o.a. door extra middelen voor het bewegingsonderwijs. Zoals eerder aangegeven scoort Delft landelijk gezien goed met bewegingsonderwijs. Van de Delftse basisscholen geeft 88% tenminste 2 lesuren bewegingsonderwijs (gemiddeld ligt dat bij de scholen in de 37 grootste gemeenten op 72%)⁵. En bij 92% van de scholen in Delft wordt bewegingsonderwijs voor groep 3-8 gegeven door een bevoegd (vak)leerkracht.

VOORBEELD: Scholenrugby

Sinds jaar en dag voert Rugby Club Delft clinics uit voor diverse groepen, zoals andere (sport)verenigingen en lagere en middelbare scholen. Voor scholenrugby is in samenwerking met ROC Mondriaan (studie richting: Lifestyle, Sport en Bewegen) in 2016 een pilot gestart om scholenrugby te verzorgen. Jonge studenten zijn aangesteld bij het Leerbedrijf RC Delft om trainingen te verzorgen voor leerlingen van lagere scholen in Delft. En hier is behoefte aan! In een onderzoek van Haaglanden Beweegt hebben 12 van de 20 scholen in de omgeving van RC Delft aangegeven hier positief en enthousiast tegenover te staan. Niet alleen groep 7 en 8, maar ook groep 5 en 6 willen graag gebruik maken van het aanbod. Om onder andere scholenrugby structureel aan te kunnen bieden, stelt RC Delft vanaf dit seizoen een Director of Rugby aan.

Naast het bewegingsonderwijs, willen we de kwaliteit van gymaccommodaties verbeteren. Meer bewegen op en rond school hoeft niet per definitie binnen gymaccommodaties en sporthallen plaats te vinden. Landelijk wordt onder meer gedacht aan gebruik van fitnessruimten, buitensportaccommodaties, de openbare ruimte en sporttak specifieke sportaccommodaties. Aangezien kinderen al vanaf de geboorte motorische vaardigheden ontwikkelen, willen wij op dezelfde manier kijken naar mogelijkheden voor sport- en beweegactiviteiten voor aanvang van de basisschoolperiode (bijv. Peutergym, baby-zwemmen).

VOORBEELD: Beweeg Wijs

Met Beweeg Wijs werken sportverenigingen, onderwijs en welzijn integraal samen. Beweeg Wijs brengt kinderen spelenderwijs op het schoolplein, in gymlessen en naschoolse wijkactiviteiten in beweging. Alle kinderen (groep 1 t/m 8) van basisscholen de Bron, de Parkschool en Horizon (Poptahof) hebben wekelijks meerdere Beweeg Wijs momenten, begeleid door een schoolpleinbegeleider van Beweeg Wijs. Belangrijk onderdeel van de Beweeg Wijs methode zijn de aangebrachte kleurenzones op het schoolplein. Bij elke kleurenzone horen specifieke activiteiten die zijn afgestemd zijn op de sociaal emotionele ontwikkeling van de leerlingen. Tijdens de pauze worden de leraren ondersteund door een gediplomeerde Beweeg Wijs begeleider. Daarnaast worden oudere leerlingen opgeleid tot juniorcoaches om jongere leerlingen te begeleiden bij het spelen.

Sportverenigingen

De Delftse sportverenigingen hebben circa 25.000 leden. Het aantrekken van nieuwe leden en het voorkomen van uitval van sporters vormt een belangrijk uitdaging. De introductie van nieuwe sportvormen kan bijdragen aan het binden en boeien van bestaande en nieuwe leden. Bij voetbal is walking football (doelgroep 60+) of het 35+/45+ voetbal opgezet. Bij het hockey is trimhockey met succes geïntroduceerd om ouders van jeugdleden zonder hockeyervaring actief te krijgen. De drie Delftse atletiekverenigingen organiseren iedere zondag een recreatieloop in Delft (zie foto). Bij deze recreatieloop is iedereen die wil lopen welkom.

Foto: AV40 Houtloop

⁵ Voortgang plan van aanpak bewegingsonderwijs primair onderwijs, Tweede Kamer der Staten-Generaal, 29 januari 2016, 30234-143.

VOORBEELD: G-Hockey

Hudito is één van de grootste hockeyverenigingen in Nederland als het gaat om G-hockey: hockey voor mensen met een verstandelijke beperking. Maar liefst vijf teams (circa 50 G-spelers) zijn sinds de opstart bijna 20 jaar geleden volledig geïntegreerd binnen de Hudito-organisatie; ze voelen zich er thuis, worden sportief uitgedaagd binnen hun mogelijkheden en vinden er een sociaal netwerk. Het G-hockey is een prominent onderdeel binnen Hudito.

Een andere uitdaging is om slimmer om te gaan met de accommodaties. Landelijk loopt het zondagvoetbal terug, doordat teams op zaterdag willen spelen. Het gevolg is dat extra wedstrijdelden nodig zijn om de wedstrijden op zaterdag te kunnen faciliteren. In het hockey is er ook een grote druk op zaterdag en verenigingen in enkele regio's hebben besloten om bepaalde jeugdwedstrijden naar de zondag te verplaatsen. Juist in Delft waar we te maken hebben met schaarse ruimtemogelijkheden, moeten we samen zoeken naar minder gebruikelijke mogelijkheden.

Sporten en bewegen in de openbare ruimte

Het stimuleren van sport en bewegen in de openbare ruimte behandelen we uitgebreid in looplijn 4. Dit geeft ook een belangrijke impuls aan het sporten en bewegen in Delft.

Sport- en beweegprojecten: gerichte interventies

Het stimuleren van sport en bewegen via projecten gebeurt in veel gemeenten via de buurtsportcoaches en combinatiefunctionarissen. Het gaat hierbij ook om sport- en beweegprojecten die vaak in samenwerking tussen partijen uit verschillende sectoren (sport, onderwijs, welzijn, bedrijfsleven) worden opgezet en tevens bijdrage aan andere beleidsterreinen, zoals gezondheid (JOGG), welzijn, participatie, veiligheid, leefbaarheid, enz..

JOGG

JOGG-Delft biedt een lokale, bewezen effectieve aanpak waarin bestaande interventies en activiteiten in Delft zijn in te passen. Het betreft een 'community' aanpak, waarbij iedereen in een stad, dorp of wijk zich inzet om gezond eten en bewegen voor jongeren gemakkelijk en aantrekkelijk te maken. Om dit te realiseren is samenwerking nodig tussen de gemeente, maatschappelijke partners (sportverenigingen, onderwijs, kinderopvang, enz.) en het bedrijfsleven. Onder de paraplu JOGG wordt deze samenwerking gestimuleerd en vormgegeven, zoals ook in onderstaand voorbeeld wordt weergegeven. Een ander voorbeeld zijn de openbare watertappunten die in de afgelopen jaren in Delft zijn gerealiseerd. Door het aanbrengen van samenhang en samenwerking in dit soort interventies en activiteiten kunnen we meer bereiken voor, met en door de jeugd zelf. Het doel van JOGG-Delft is het streven naar een samenleving waarin alle kinderen en jongeren wonen, leren, recreëren en werken in een omgeving waarin een gezonde leefstijl de normaalste zaak van de wereld is.

VOORBEELDPROJECT: Gezonde leefstijl activiteiten in de nieuwe Albert Heijn XL aan de Martinus Nijhofflaan met JOGG-Delft.

Golfen met Concordia of meedoen met de spelmiddag van de Buurt & Schoolsportvereniging 'Club Sport & Zo.' Door een samenwerking tussen JOGG-Delft en de Albert Heijn XL winkel aan de Martinus Nijhofflaan was dit eind september mogelijk in de nieuwe vestiging. De activiteiten sluiten aan op de landelijke actie van de Albert Heijn om gratis te sporten in de buurt en past bij de JOGG-Delft campagne: "Gratis Bewegen!" De samenwerkende partijen hebben de handen ineen geslagen om samen de leefomgeving leuk en gezond te maken.

Belangrijke doelgroepen voor de sport- en beweegprojecten zijn kwetsbare kinderen en jongeren die via integraal aanbod vanuit onderwijs, Delft voor Elkaar en sportverenigingen gestimuleerd worden meer te gaan sporten en bewegen. Het Jeugdsportfonds kan eventuele financiële drempels wegnemen.

De inzet van buurtsportcoaches in Delft vindt plaats via de netwerkorganisatie Delft voor Elkaar⁶. Delft voor Elkaar organiseert sinds 1 januari 2015 de basis(welzijns)voorzieningen in Delft en ondersteunt mantelzorgers, vrijwilligers, mensen met een beperking, mensen met een chronische ziekte of een psychische aandoening en mensen die in een sociaal isolement leven. Sport en bewegen is een van de middelen die Delft voor Elkaar inzet om de prestatieafspraken met de gemeente te realiseren.

Om meer inwoners voldoende in beweging te krijgen zijn meer projecten nodig. Verschillende partijen in de stad kunnen daarin een rol spelen: sportverenigingen, onderwijs, Delft voor Elkaar, maar bijvoorbeeld ook commerciële partijen. Het moet gaan om Delftenaren die onvoldoende bewegen duurzaam in beweging te krijgen en te houden. De gemeentelijke middelen zijn daarbij vooral bedoeld voor het opstarten van projecten.

VOORBEELD: Buurtsportverenigingen Delft

In de wijken Buitenhof en Voorhof bewegen wekelijks ruim 200 wijkbewoners van 0 tot 100 binnen de overkoepelende Buurtsportvereniging. Met een krachtig bestuur, bestaande uit de directie van scholen in de wijk en een Buurtsportcoach, worden wekelijks laagdrempelige activiteiten georganiseerd. Binnen de Buurtsportvereniging brengen we aanbod van lokale (samenwerkings-)partners vanuit onderwijs, welzijn, sport en (op termijn) cultuur naar scholen en andere belangrijke plekken in de wijk. Doel is om wijkbewoners kennis te laten maken met verschillende sporten. Per oktober starten er in de wijken Tanthof en Wippolder ook Buurtsportverenigingen, beiden in samenwerking met hun eigen lokale partners. Bij de buurtsportverenigingen zijn ook wijkbewoners betrokken.

Landelijk leert de ervaring dat sportstimuleringsprojecten zeer wisselende resultaten hebben. Het echt veranderen van een leefstijl is niet eenvoudig. Een zekere uitval hoort daarbij. Wel is het belangrijk om zicht te hebben op de effectiviteit en efficiëntie van sportstimuleringsprojecten. De mate van tevredenheid van de gebruikers is niet voldoende. Sturen op resultaat is ook weten wat het de gemeente kost (input), wat de werkwijze is, wat het oplevert (van inactief naar duurzaam actief) en wat de succes- en faalfactoren zijn.

Sportevenementen

Sportevenementen (van regionaal tot internationaal niveau en van breedtesport tot topsport) kunnen een breed effect sorteren voor de gehele stad. Door bij de organisatie van sportevenementen verschillende (maatschappelijke) partners te betrekken kan een interessante spin-off ontstaan. Zo kunnen sportevenementen een boost opleveren voor de betreffende tak(ken) van sport en sportverenigingen. Vanwege de positieve uitstraling van sport en bewegen dragen sportevenementen bovendien bij aan de verbondenheid van Delftenaren en het gevoel van trots zijn op de eigen stad. Afhankelijk van de schaal dragen sportevenementen ook bij aan de lokale economie. Daarnaast dragen sportevenementen bij aan de promotie van de stad. Gezien de opgave ten aanzien van gebiedsontwikkeling in Delft bieden sportevenementen kansen om de transitie van de stad op een positieve manier te promoten. Vooral evenementen rondom sport en bewegen in de openbare ruimte bieden in dat kader relevante kansen.

Uit voorgaande blijkt dat bij het organiseren van sportevenementen niet alleen sportbeleid betrokken is, maar de gehele stad. Dus niet alleen de gemeente, maar ook haar (maatschappelijke) partners en de inwoners van Delft. De gemeente bepaalt per situatie of en hoe de gemeente bijdraagt. Het college is in gesprek over het organiseren van een internationaal wielerevenement, de Binck Bank tour, in 2019 in Delft. Op dit moment wordt met partners in de stad, ondernemers en verenigingen, de mogelijkheden verkend. In het voorjaar van 2018 zal op basis hiervan een besluit genomen worden.

Commerciële Sportbeoefening

De commerciële sportbeoefening is een onderdeel waar gemeenten nog relatief weinig aandacht voor hebben, vanuit de gedachte dat wat de markt zelf invult, hoeft de gemeente niet te doen. Maar sportscholen en fitnesscentra zijn zeer alert op het inspelen op veranderende behoeften. Ze hebben ook daluren. We willen de

⁶ Partijen die onderdeel zijn van Delft voor Elkaar zijn Participe, Kwadraad, MEE/VTV, SEH/MVV en informele organisaties.

mogelijkheden bekijken om goede projectvoorstellen vanuit commerciële partijen te steunen. De gemeente dient hierbij wel rekening te houden met de Wet Markt en Overheid.

Ambities looplijn 1: Delft stad van sport en bewegen

Ambitie 1:	Impuls bewegingsonderwijs (ondersteunen vakleerkrachten en moderne gymaccommodaties).
Ambitie 2:	Introduceren nieuwe sportvormen en verbreden sportaanbod.
Ambitie 3:	Slimmer omgaan met accommodaties en accommodaties optimaal gebruiken (aanpassen (huur)overeenkomsten).
Ambitie 4:	Sportstimuleringsprojecten: opstellen Plan van Aanpak en subsidieregeling.

3.3 Looplijn 2: Delft, stad van vitale én maatschappelijke actieve verenigingen

Hoewel het aantal inwoners dat ongebonden en/of commercieel sport ongeveer net zo groot is als de verenigingssport, heeft de georganiseerde sport een duidelijke meerwaarde voor de Delftse samenleving. Het gaat dan om zaken als je vrijwillig inzetten voor een ander, het ontstaan en onderhouden van vriendschappen, het delen van lief en leed, het bijbrengen van normen en waarden of het leren winnen en verliezen.

Met sportverenigingen gaat het echter niet altijd even goed. Uit landelijk onderzoek⁷ blijkt dat bijna eenderde (31%) van de verenigingen niet vitaal is (onvoldoende of matig). Wanneer we kijken naar de mate van maatschappelijke oriëntatie, dan scoort 68% hierop onvoldoende of matig. Een kwart (25%) van alle verenigingen is én vitaal én maatschappelijk georiënteerd.

		Vitaal				Totaal
		onvoldoende	matig	voldoende	goed	
maatschappelijke oriëntatie	onvoldoende	1%	10%	12%	7%	30%
	matig	3%	10%	15%	10%	38%
	voldoende	1%	6%	16%	7%	30%
	goed	0%	0%	1%	1%	2%
	Totaal	5%	26%	44%	25%	100%

Percentages over vitale en maatschappelijk georiënteerde verenigingen in Delft zijn niet beschikbaar. Wel zijn in de 'Verenigingsmonitor Delft 2013' en in het eerder genoemde 'Sportaccommodatieplan Delft 2016' knelpunten bij sportverenigingen geïnventariseerd. Een meerderheid (57%) van de Delftse sportverenigingen heeft een of meer knelpunten (bron: Sportaccommodatieplan, 2016). In Delft hebben sportverenigingen het meeste problemen met de accommodatie, op grote afstand gevolgd door knelpunten met ledenontwikkeling, financiën en kader.

Vitale verenigingen

Voor de gemeente is het belangrijk dat Delft vitale sportverenigingen heeft. Een vitale vereniging is een vereniging met een daadkrachtig en bij voorkeur ondernemend (creatief en innovatief) bestuur, een goede organisatie en groot vrijwilligersnetwerk, kwalitatief goed sportaanbod (training en coaching en arbitrage) en een accommodatie passend bij de behoefte, financieel gezond, een intensieve communicatie tussen vereniging en leden en een vereniging die in staat is problemen en uitdagingen het hoofd te bieden. Een vitale vereniging heeft niet een minimumomvang qua leden. Een kleinere vereniging kan ook vitaal zijn. Maar landelijk zien we een schaalvergroting bij sportverenigingen. Dat is een natuurlijk proces. En grotere verenigingen kunnen zich

⁷ Mulier Instituut, Vitale clubs voor sport en samenleving.

efficiënter organiseren, hebben een grotere achterban voor bestuursleden, commissieleden en vrijwilligers, zijn voor sponsors interessanter en kunnen door de schaalgrootte hun sportaanbod eerder verbreden.

Maatschappelijk actieve sportverenigingen: een meerwaarde voor andere beleidsterreinen

Bij sportbeleid wordt vaak gesproken over sport als doel (sport is leuk om te doen/de intrinsieke betekenis) en sport als middel. Omstreeks 2000 heeft het ministerie van VWS gemeenten gestimuleerd om meer samenwerking te krijgen tussen sport en andere beleidsvelden. Niet alleen in het (mede) organiseren van activiteiten, maar ook als vindplaats voor verschillende zorgvragen (van jeugd tot ouderen). Uitgangspunt hierbij is dat sport en bewegen een bijdrage kan leveren aan andere beleidsvelden.

VOORBEELD: MVO werkwaardig; lopersproject met statushouders

In het voorjaar van 2017 hebben acht werkgevers en acht statushouders uit Delft gezamenlijk deelgenomen aan de Golden Tenloop in Delft. Door twee maanden samen te trainen, leerden werkgevers en statushouders elkaar beter kennen. Op die manier konden de statushouders hun Nederlands bijspijkeren en hun netwerk uitbreiden. Want de weg naar een baan of (taal)stage loopt vaak via je netwerk. Inmiddels hebben zes van de acht statushouders een betaalde baan.

Landelijk zien we dat de meeste verenigingen nog traditioneel intern gericht zijn en weinig of geen bijdrage leveren aan andere beleidsvelden. In Delft zijn de afgelopen jaren belangrijke stappen gezet. In sommige gevallen hebben sportverenigingen zelfstandig maatschappelijke projecten opgezet. In andere gevallen is dit in samenwerking met de gemeente en/of anders partners vormgegeven. De maatschappelijke rol van sportvereniging gaat verder dan het organiseren van de traditionele verenigingsactiviteiten. Dit wordt geïllustreerd met onderstaande voorbeelden. De geïnitieerde maatschappelijke activiteiten vanuit sportverenigingen in de afgelopen jaren geven een positieve indicatie over de maatschappelijke rol die verenigingen in Delft willen spelen. Vanwege de potentiële kracht en meerwaarde van sportverenigingen, willen we de maatschappelijke rol verder uitbouwen.

VOORBEELD: Vrijwilligersnetwerk en stages

Sinds een aantal jaar is binnen hockeyvereniging Hudito een vrijwilligersnetwerk actief dat mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een laagdrempelige mogelijkheid biedt om op eigen tempo en niveau (weer) deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer. Op doordeweekse dagen wordt geschoffeld, gesnoeid, gepoetst en geklust door een zeer diverse groep mensen: van gepensioneerden, langdurig werklozen, (tijdig) arbeidsongeschikten, mensen met uiteenlopende psychiatrische of psychosociale problematiek tot taakgestraften. Naast een leerbedrijf op het gebied van sport (studenten Mondriaan), biedt Hudito ook stageplaatsen voor leerlingen van het VSO en praktijkonderwijs. Voor beide projecten geldt dat de op het eerste gezicht onmogelijke mix van achtergronden en toekomstverwachtingen leidt tot mooie contacten en ervaringen.

Het verder uitbouwen van de maatschappelijke rol van sportverenigingen is geen eenvoudige opgave. In de eerste plaats moet de vitaliteit van de vereniging omhoog. De basis moet op orde zijn, wil een vereniging een stabiele factor zijn voor maatschappelijke projecten. De matrix op de vorige pagina laat zien dat sommige verenigingen maatschappelijk georiënteerd zijn, maar niet vitaal. Deze groep verenigingen is kwetsbaar. De kracht (vitaliteit) van een vereniging dient op orde te zijn en van daaruit kan een vereniging een extra maatschappelijke waarde leveren.

Een tweede randvoorwaarde voor een succesvolle samenwerking tussen sport en andere beleidsvelden, is dat de behoefte van twee kanten (sport en andere beleidsveld) moet komen. Dat lijkt zo vanzelfsprekend, maar goedbedoeld (vanuit enthousiasme) wordt 'sport als middel' teveel van uit de sport gepromoot. Daarnaast is het goed te realiseren dat er grenzen zijn aan wat vrijwilligers kunnen. Sportverenigingen zijn geen 'Haarlemmerolie' voor allerlei maatschappelijke uitdagingen. Onze insteek is hierbij: vrijwillig wat vrijwillig kan, en professioneel wat professioneel moet. Daarnaast biedt deskundigheidsbevordering van het vrijwilligerskader van sportverenigingen ook kansen.

VOORBEELD: Stages voor jongeren met verstandelijke beperking

Delftse Sportvereniging Concordia biedt groepsstages en individuele stageplaatsen aan voor jongeren in de leeftijd van 15 - 19 jaar met een verstandelijke beperking die VSO (voortgezet speciaal onderwijs) volgen. Wekelijks komt bijvoorbeeld een groep van 5-7 leerlingen onder begeleiding op stage. Door vrijwilligers biedt Concordia de begeleiding die nodig is en worden wekelijks tal van klussen in het clubhuis of aan de accommodatie uitgevoerd. Op deze manier kunnen de leerlingen in een relatief beschermde omgeving werkervaring opdoen en kunnen zij zichtbaar resultaat leveren. Door deze stages ontstaat een sterke band tussen Concordia, de school, leerkrachten en leerlingen die positief uitwerkt voor alle partijen. Deze kinderen komen uiteindelijk terecht in begeleid werk of actieve dagbesteding.

Ambities looplijn 2: Delft, stad van vitale én maatschappelijk actieve verenigingen

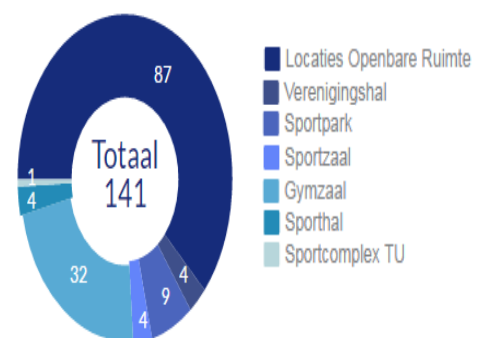
Ambitie 5:	Plan van aanpak vitaliseren verenigingen.
Ambitie 6:	Plan van aanpak sport en sociaal domein.

3.4 Looplijn 3: Delft, stad van goede sport- en beweegaccommodaties

Basiskwaliteit als uitgangspunt

In principe kiest Delft bij sportaccommodaties voor basiskwaliteit. Dat wil zeggen functioneel, veilig en bij binnensport ook hygiënisch. Bij hogere kwaliteitseisen betaalt de gebruiker de meerprijs. In de binnensport hebben we te maken met een aantal verouderde en te kleine gymzalen. Het is zeer wenselijk om binnen 5 jaar de binnensportaccommodaties een kwaliteitsimpuls te geven. We willen oude gymzalen vervangen door nieuwe accommodaties waarbij de KVLO-norm (308 m²) het uitgangspunt vormt. Bij voorkeur vervangen we twee (of drie) dicht bij elkaar gelegen oudere gymzalen door een nieuwe sportzaal (616 m² zaal) of sporthal (vanaf 1.056 m²). Daarmee is zowel het bewegingsonderwijs als het verenigingsgebruik gebaat. Dat vraagt afstemming met de beleidsvelden stedelijke ontwikkeling en onderwijshuisvesting.

Aantal sportvoorzieningen in Delft

Drie van de vier verenigingshallen hebben overdag geen onderwijsgebruik en missen zodoende inkomsten die nodig zijn voor een gezonde exploitatie. Voor Delft is een gezonde exploitatie van de verenigingshallen belangrijk. We gaan bekijken op welke wijze de exploitatie van private verenigingshallen kan worden ondersteund. Mogelijk is dat toch door enig onderwijsgebruik, maar andere mogelijkheden zijn bijvoorbeeld het gebruik voor sportstimuleringsprojecten of een lage renteregeling.

Geen topsportaccommodaties

Diverse Delftse sportverenigingen pleiten er voor dat Delft zich niet alleen richt op breedtesport, maar ook op topsport. De gemeente Delft begrijpt deze wens en heeft waardering voor realistische sportieve ambities van sportverenigingen. Hoge sportieve prestaties, waaronder topsport, kunnen bijdrage aan de populariteit van de betreffende tak(ken) van sport en betreffende sportvereniging. De gemeente Delft zet echter primair in op breedtesport: van recreatieve sportbeoefening tot prestatief, maar geen topsport. Met de nabijheid van Den Haag en Rotterdam zijn er op korte afstand 2 gemeenten die wel specifiek topsport accommoderen. Uit onderzoek blijkt verder dat topsportprestaties niet structureel leiden tot meer breedtesport.⁸ Topsport heeft

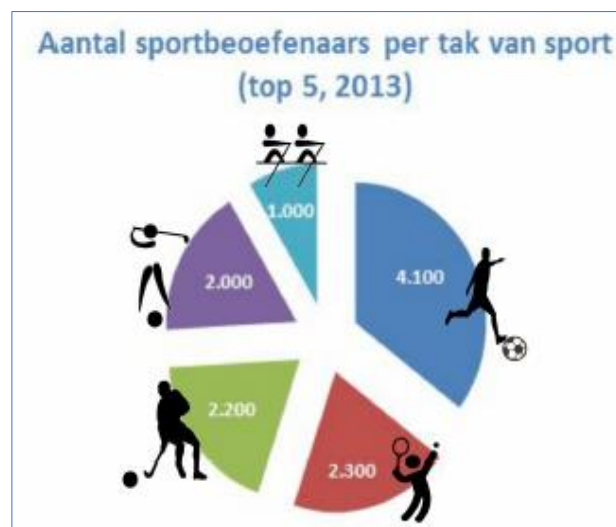
⁸ Zie o.a. Yannic Audenaerde, Invloed van topsport op sportbeoefening, 2015.

wel een duidelijke meerwaarde in stadspromotie, maar Delft kiest vanwege de beperkte middelen en de inhaalslag die we moeten maken in de totale sportinfrastructuur voor breedtesport en bewegen in de openbare ruimte.

Kwantiteit: een aanbod passend bij de groeiende vraag en minimale bespelingsnorm per veld

Delft streeft naar een accommodatie-aanbod dat is afgestemd op de vraag. De planningsnormen van sportbonden (voor zo ver aanwezig) zijn richtinggevend. Dus waar mogelijk houden we rekening met planningsrichtlijnen van bonden. Enige relativering is daarbij ook gewenst. De hockeyverenigingen in Delft hebben volgens de officiële richtlijnen van de bond een tekort aan velden, maar in de praktijk kan het net. Door wedstrijden sneller te laten beginnen (minder inspeeltijd) en de speeltijden op zaterdag ruimer te nemen dan de bond voorschrijft, vergroten Hudito en Ring Pass de capaciteit. Beide verenigingen beperken echter wel de instroom van jeugd om te voorkomen dat over enige jaren een onbeheersbaar tekort ontstaat (oudere jeugd gebruikt meer veldcapaciteit dan jongste jeugd). Deze beperking van de instroom betekent een stagnatie in de beweegparticipatie. Dit is een onwenselijke situatie. Het intensiveren van de bespeling is op kunstgras wel mogelijk, maar op wedstrijddagen geeft dat maar beperkt extra capaciteit en kunstgras is ook duurder in de exploitatie dan natuurgras.

In het sportaccommodatieplan is vastgesteld dat er enige overcapaciteit is bij de gymzalen, maar er is een tekort aan sporthalcapaciteit. In de buitensport is er bij tennis overcapaciteit, maar enkele sporten (o.a. honk- en softbal, hockey en rugby) kampen met een tekort of hanteren een wachtlijst en voetbal heeft nauwelijks ruimte voor uitbreiding. Hierbij speelt ook mee dat bij bepaalde Delftse sportverenigingen relatief veel leden van buiten Delft lid zijn. Delft kan en wil deze vraag vanuit randgemeente niet onbeperkt opvangen. In de uitwerking van de investeringsagenda sportaccommodaties wordt dit meegenomen.

Anders dan nu willen we naar een minimale bespeling per veld om te voorkomen dat kleine clubs een sportpark of een gedeelte inefficiënt gebruiken. En bij grotere binnensportaccommodaties, zoals sporthallen en sportzalen streven we naar dubbelgebruik; dus overdag bewegingsonderwijs en 's avonds en in het weekeinde verenigings- en overig gebruik. De ambities van Delft wat betreft een groei van de woningvoorraad met 5.000 tot 15.000 woningen, vraagt om voldoende en kwalitatief hoogwaardige voorzieningen, waaronder ook sportvoorzieningen (zie kadernota 2017). Een uitwerking en fasering van deze uitbreidingsbehoefte vindt plaats in de nader op te stellen investeringsagenda sportaccommodaties.

Toegankelijkheid voor sporters met een beperking

Een van de groepen waarbij de sportdeelname lager ligt dan gemiddeld, zijn inwoners met een beperking (geldt landelijk). Toegankelijkheid van de sportaccommodaties is een belangrijke randvoorwaarde om sport en bewegen voor mensen met een beperking mogelijk te maken. Voor nieuwe accommodaties zal de gemeente toegankelijkheid opnemen in het programma van eisen, dat de basis vormt voor een ontwerp. De publicatie 'Richtlijnen Toegankelijkheid Indoor Sportaccommodaties' van de stichting Onbeperkt Sportief uit 2014 geeft hiervoor uitgebreide informatie. Bij bestaande accommodaties willen we knelpunten zoveel mogelijk oplossen.

Multifunctioneel gebruik clubaccommodaties

Bij clubaccommodaties streven we naar multifunctioneel gebruik: dus meerdere gebruikers voor één clubaccommodatie. Dat kan sportgebruik zijn, maar ook andere non profit of commerciële gebruikers, die een relatie hebben met sport en bewegen, zoals buitenschoolse opvang, fysiotherapie, huiswerkbegeleiding et cetera. Bij commercieel gebruik is de wet markt en overheid leidend, waarbij de strekking is dat we door het handelen van de gemeente niet marktversturend mogen opereren (wet Markt en Overheid).

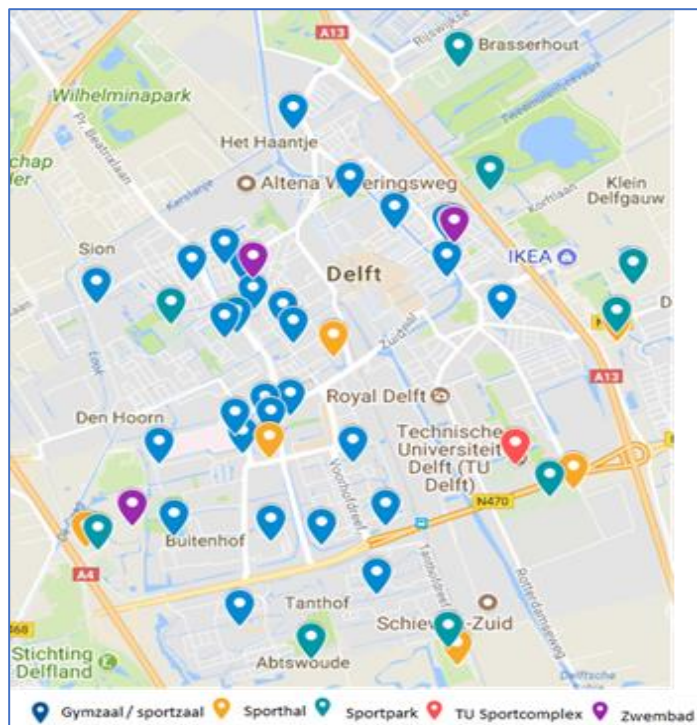
Bij clubaccommodaties op sportparken heeft de gemeente nu nauwelijks een rol. Door verouderde overeenkomsten zijn de mogelijkheden om te sturen nu beperkt. De gemeente wil in de toekomst meer kunnen sturen op het algemeen belang en flexibeler willen kunnen inspelen op ontwikkelingen die een versterking zijn van de infrastructuur voor sport en bewegen. De gemeente gaat onderzoeken op welke wijze dit gerealiseerd kan worden.

Sporthal Scholencombinatie Delfland

Begin 2017 is de nieuwe locatie van Scholencombinatie (SC) Delfland in de Spoorzone geopend en in gebruik genomen. Deels ter vervanging van de Sporthal Brasserskade is in deze school een grote sporthal gerealiseerd. Na oplevering is het gebouw, inclusief sporthal, in eigendom overgegaan naar SC Delfland. Twee van de drie vaste verenigingsgebruikers van Sporthal Brasserskade zijn overgegaan naar de nieuwe sporthal van SC Delfland. Hierdoor is de gemeente, in samenwerking met het onderwijs en de sportverenigingen, erin geslaagd om onderwijs- en sportgebruik te integreren in een voorziening en om sport terug te brengen in de stad.

Spreiding van accommodaties

De gemeente Delft streeft naar een evenwichtige spreiding van sportaccommodaties over de stad. Dat betekent dat wij sport daar waar mogelijk terug de stad in halen. Daarnaast houdt de gemeente bij de toekomstige situering van binnensportaccommodaties rekening met het onderwijsgebruik en de maximale afstanden tussen school en accommodatie, zoals vastgelegd in de onderwijshuisvestingsverordening. Delft is een redelijk compacte stad. De afstanden tussen de wijken zijn over het algemeen niet erg groot. De situering en spreiding van sportaccommodaties is een onderwerp dat we ook met de regiogemeenten willen overleggen. Een groot aantal gebruikers van de Delftse sportaccommodaties woont niet in Delft maar in buurgemeenten.

Afstemming gebruik niet-gemeentelijke sportaccommodaties

Naast gemeentelijke sportaccommodaties zijn er in Delft ook tal van niet-gemeentelijk sportaccommodaties. Deze voorzieningen zijn bijvoorbeeld in eigendom bij onderwijsinstellingen (PO, VO, MBO, HBO, TU), en zorginstellingen. Veel van deze voorzieningen (vooral bij onderwijs) zijn met maatschappelijk geld gerealiseerd. De gemeente streeft naar een integraal gebruik van deze voorzieningen en gaat in gesprek met de diverse partijen die deze sportvoorzieningen beheren en exploiteren.

Diversiteit van sportaccommodaties regionaal afstemmen

Delft heeft een centrale ligging in de Metropoolregio. Veel inwoners van buiten maken gebruik van sportaccommodaties in Delft. Zowel Delft als regiogemeenten hebben aanzienlijke woningbouwambities, terwijl de ruimte in dit deel van de Randstad schaars is. We willen met regiogemeenten afstemming over het opnemen van voorzieningen (in het bijzonder voorzieningen voor sport en bewegen) bij woningbouwplannen, om te zorgen – ook in de toekomst - voor een prettig en gezond woon- en leefklimaat.

Tarieven

Wat betreft tarieven vindt de gemeente dat sportaccommodaties wat mogen kosten. In doorsnee zitten de

tarieven in Delft aan de bovenkant van wat in de regio wordt gerekend en dat geldt ook in landelijk perspectief. We streven niet naar hogere huuropbrengsten, maar de gemeente wil wel meer evenwichtige tarieven. Het is nu nog zo dat een binnensporter meer betaalt aan huur per lid, dan een buitensporter. Ook zijn er wat onevenwichtigheden in de buitensport bij bepaalde typen velden of accommodaties.

De gemeente zal die inwoners steunen, die financieel onvoldoende middelen hebben om mee te doen aan sport. Op dit moment zijn die mogelijkheden er vooral voor jongeren (<18 jaar) via het Jeugdsportfonds en de Delftpas. Vanuit sportverenigingen is aangegeven dat die belemmeringen ook voor volwassenen regelmatig gelden. De huidige mogelijkheden via de Delftpas zijn voor sommige volwassen doelgroepen te beperkt.

Nieuw zwembad uiterlijk 2025

In Delft hebben we de beschikking over drie voor publiek toegankelijke zwembaden. Het Sportfondsenbad, het Zwem- en squashcentrum Delft en zwembad Kerkpolder. Alle drie worden geëxploiteerd door Sportfondsen Delft BV (SFD). Omdat vernieuwing van de twee oudste baden, het Sportfondsenbad en het Zwem- en squashcentrum Delft te duur is, worden ze vervangen door één nieuw zwembad. De Kadernota 2017 (vastgesteld door de gemeenteraad op 26 juni jl.) geeft aan dat de nieuwbouw in 2025 moet zijn afgerond. Bij voorkeur streven we naar enige jaren eerder, in verband met de ouderdom van de baden en de risico's (wettelijke eisen veiligheid en hygiëne). Dit najaar (2017) wordt een begin gemaakt met planvoorbereiding.

Ambities looptijl 3: Delft, stad van goede sport- en beweegaccommodaties

Ambitie 7:	Versterking binnensportaccommodaties.
Ambitie 8:	Versterking buitensportaccommodaties.
Ambitie 9:	Nieuwe zwemvoorziening ter vervanging 2 zwembaden.
Ambitie 10:	Toegankelijkheid accommodaties (sporters met een beperking).
Ambitie 11:	Multifunctioneel gebruik sportaccommodaties.
Ambitie 12:	Regionale afstemming sportaccommodaties en gebruik.
Ambitie 13:	Harmonisatie tarieven (actie n.a.v. sportaccommodatieplan).

3.5 Looptijl 4: Delft, stad van sporten en bewegen in de openbare ruimte

Het belang van openbare ruimte voor sport en bewegen en het openstaan voor medegebruik van sportaccommodaties (geen afgesloten accommodaties uitsluitend voor sportverenigingen), is binnen de sport in Nederland een tamelijk nieuwe ontwikkeling. NOC*NSF stelt sinds een paar jaar dat het aan de sporter zelf is om te bepalen op welke manier hij zich wil verbinden of verenigen. Niet het instituut (sportbond of -vereniging) staat centraal, maar het individu dat wil sporten. Vooral sportverenigingen moeten wennen aan veranderende behoeftes en denken vooral in accommodaties voor verenigingen. Buiten de sportwereld (stedelijke ontwerpers) was de aandacht voor bewegen in de openbare ruimte er al veel eerder. Delft is daarin door de jaren heen vooruitstrevend en een pionier geweest.

Delftse stedenbouwkundigen (Váhl e.a.) hebben in de jaren tachtig van de vorige eeuw aan de basis gestaan van de ontwikkeling van het woonerf-concept, waarbij men maximale leefbaarheid en speelruimte creëerde op straat. De gemeente Delft is een van de organisatoren geweest van de internationale conferentie Childstreet2005 in Delft. Het Childstreetconcept gaat uit van het realiseren van een aantrekkelijke, leefbare stedelijke omgeving, in het bijzonder voor kinderen.

Delft heeft vanuit het oogpunt van spelen en bewegen diverse projecten gerealiseerd voor kindvriendelijke en beweegvriendelijke stedelijke inrichting. Denk hierbij aan de diverse speelstoepen, de snoeproute in de wijk Tanthof, twee Kindlinten in de wijken Voordijkshoorn en Buitenhof of woonstraten zonder autoverkeer in de Molenwijk. Verder zijn op verschillende locaties in de stad speelplekken en trapvelden gerealiseerd.

Foto: Speelstoepen Delft

Doorontwikkeling van spelen in de openbare ruimte naar bewegen in de openbare ruimte

De huidige initiatieven en voorbeelden in Delft richten zich vooral op een kindvriendelijke en beweegvriendelijke stedelijke inrichting voor kinderen. De visie sport en bewegen wil hierbij aansluiten. We willen meer ruimte voor bewegen in de openbare ruimte en de aanleg van verschillende beweegroutes in de stad. Dus voor alle Delftenaren. We zetten dus in op een doorontwikkeling van spelen in de openbare ruimte naar bewegen in de openbare ruimte. Daarbij willen we waar mogelijk sportparken ook meer toegankelijk maken voor de wijk.

Als gevolg van de woningbouwambitie heeft Delft de komende jaren een grote opgave ten aanzien van gebiedsontwikkeling. De komende decennia zal Delft een transitie doormaken. Dit geldt ook voor de openbare ruimte. In deze transitie willen we sport en bewegen integraal onderdeel maken van de openbare ruimte. Ook bij 'kleinere' ontwikkelingen, zoals renovaties van wegen of projecten in de stad waarbij de infrastructuur wordt aangepast of heringericht, willen we dit doen. Op deze manier maken we sport en bewegen integraal onderdeel van de stad en zijn beweegaanleidingen altijd dicht in de buurt.

VOORBEELD: Looproutes Amersfoort

Amersfoort heeft al eerder de keuze gemaakt voor een beweegvriendelijke stad. Een van de uitwerkingen is de aanleg van 10 looproutes in de stad in samenwerking met onder meer hardlopgroepen.

- de beweegroutes variëren van 2 tot 9 km
- de routes zijn uitgezet op veel gebruikte en "logische" hardlooplekken; veilig, grotendeels verlicht en tegelijk ook mooie stukjes Amersfoort.
- de routes hebben een startpaneel met daarop een kaart van de route, een trainingsschema (via een QR code op internet te raadplegen), kaartje waarop de andere routes in de stad te vinden zijn, logo's van sponsors.
- de gemeente draagt zorg voor de aanleg van de routes (zowel financieel als praktisch). Het beheer van de routes (route nalopen, schoonhouden, kapot startpaneel vervangen) is zoveel mogelijk belegd bij het bedrijfsleven die de routes sponsoren.

Bij de inrichting van de openbare ruimte voor sport en bewegen willen we zoveel mogelijk inspelen op de wensen en behoeften van de lokale inwoners. Bij het aanpassen van de openbare ruimte tot een omgeving die meer uitnodigt tot bewegen, is het toepassen van technische innovaties een kans.

Reactiegebieden

Aan de randen van Delft liggen recreatiegebieden, zoals Delftse Hout en het Abtswoudse Bos. De Delftse Hout is een zeer druk bezocht recreatiegebied. Het Abtswoudse Bos ligt direct ten zuiden van de Delftse wijk Tanthof. Het is een poldergebied dat rond 2000 is opengesteld met bosschages van bijna 200 hectare. In tegenstelling tot de Delftse Hout wordt dit gebied nog weinig gebruikt voor sportieve recreatie, terwijl de behoefte aan ruimte voor bewegen alleen maar toeneemt. We willen bekijken in overleg met Gebiedstafel Delfland en (potentiele) gebruikers op welke wijze het gebied beter kan worden benut voor sportieve recreatie.

De komst van de Omgevingswet (thans in voorbereiding) biedt mogelijkheden om structureel aandacht te schenken aan een gezonde leefomgeving. Delft behoort tot de 6 meest dichtbevolkte gemeenten van Nederland. Wanneer gezondheidsaspecten aan de voorkant worden meegenomen resulteert dit in een gezonde, veilige en aantrekkelijke omgeving.

Ambities actiepunten looplijn 4: Delft, stad van sporten en bewegen in de openbare ruimte

Ambitie 14:	Onderzoeken toegankelijkheid sportparken.
Ambitie 15:	Technische innovaties toepassen (verleiden tot bewegen).
Ambitie 16:	Groengebieden (zoals Abtswoudse Bos) beter benutten voor sport en bewegen.
Ambitie 17:	Aandacht sport en bewegen als toets bij plannen/herinrichting.
Ambitie 18:	Aanleg looproutes in Delft in samenwerking met gebruikers/bedrijfsleven.

4. Hoe verder: van heden naar wensbeeld

De missie voor Delft voor sport en bewegen, is een stad met een gezonde leefstijl, met een passend voorzieningenniveau, met een beweegvriendelijke inrichting van de stad en met vitale 'open' verenigingen, die maatschappelijk actief zijn.

Tussen 'wensbeeld' en de huidige situatie zit wel enig 'licht'. Met enthousiasme, samenwerking, daadkracht en vasthoudendheid kunnen we samen met onze maatschappelijke partners die opgave realiseren. Niet in een paar jaar, maar successievelijk is het wensbeeld wel bereikbaar. Delft weer vitaal krijgen op het gebied van sport en bewegen, betekent dat de gemeente structureel meer middelen aan sport en bewegen moet gaan besteden. Een tijdelijke impuls leidt onherroepelijk weer tot een terugval. Deze visie op sport en bewegen wordt de komende periode dan ook nader uitgewerkt in een Investeringsagenda Sportaccommodaties en een Uitvoeringsplan Sport en Bewegen. In dit hoofdstuk wordt weergegeven waar de verschillende ambities uit deze visie een vervolg krijgen. Net als bij deze visie sport en bewegen worden bij de investeringsagenda en het uitvoeringsplan maatschappelijke partners betrokken. Voor de georganiseerde sport zal de gemeente hierover nadere afspraken maken met de Sportraad van Delft, als belangenbehartiger van de georganiseerde sport.

4.1 Investeringsagenda Sportaccommodaties

Binnen de Investeringsagenda Sportaccommodaties worden de knelpunten en ambities uit deze visie op sport en bewegen ten aanzien van de sportaccommodaties vertaald in investering scenario's. Het is niet de verwachting dat alle benodigde investeringen in enkele jaren gerealiseerd kunnen worden. De investeringsagenda zal daarom worden opgesteld met een looptijd van ongeveer 10 jaar en zal tevens een fasering bevatten. Het ligt voor de hand dat de meest prangende knelpunten en quick wins als eerst worden opgepakt. De investeringsagenda is naar verwachting gereed in het tweede kwartaal van 2018.

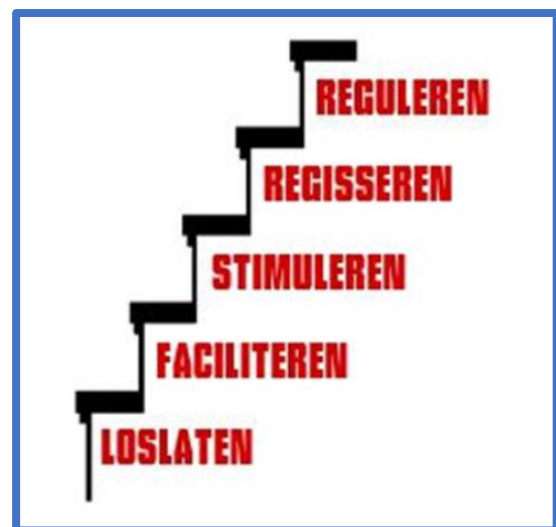
4.2 Uitvoeringsplan Sport en Bewegen

Niet alle ambities in deze visie op sport en bewegen hebben betrekking op investeringen in accommodaties. Een deel gaat meer over het organiseren van aanbod, het maken van afspraken, enz. Deze ambities worden nader uitgewerkt in een Uitvoeringsplan Sport en Bewegen. Dit uitvoeringsprogramma wordt parallel opgewerkt met de Investeringsagenda Sportaccommodaties en is naar verwachting eveneens in het tweede kwartaal van 2018 gereed.

4.3 Rolneming

Het oplossen van de knelpunten en het realiseren van de ambities uit deze visie op sport en bewegen kan de gemeente niet alleen. Delft is een regiegemeente en werkt ten aanzien van sport en bewegen samen met een groot aantal partijen. Naast de gemeente zijn dat onder andere verenigingen, sporters, de Sportraad van Delft, Delft voor Elkaar, onderwijsinstellingen en lokaal bedrijfsleven.

De rolverdeling tussen de gemeente en de betrokken partijen verschilt per vraagstuk. De afbeelding hiernaast toont de overheidsparticipatietrap. Als eigenaar van sportvoorzieningen zit de gemeente in een regisserende rol, terwijl de gemeente voor wat betreft sportaanbod meer een stimulerende en faciliterende rol inneemt. Bij de uitwerking van de Investeringsagenda

Overheidsparticipatietrap

Sportaccommodaties en het Uitvoeringsplan Sport wordt de rolverdeling tussen de betrokken partijen nader ingevuld. Leidraad hierbij is de 'Nota rolneming Delft,' die in februari 2016 is vastgesteld door het college.

4.4 Samenvatting ambities

In onderstaande tabel zijn de ambities van deze visie sport en bewegen opgesomd. Per ambitie is aangegeven waar deze een vervolg krijgt; het Uitvoeringsplan Sport, de Investeringsagenda Sportaccommodatie of op een andere wijze.

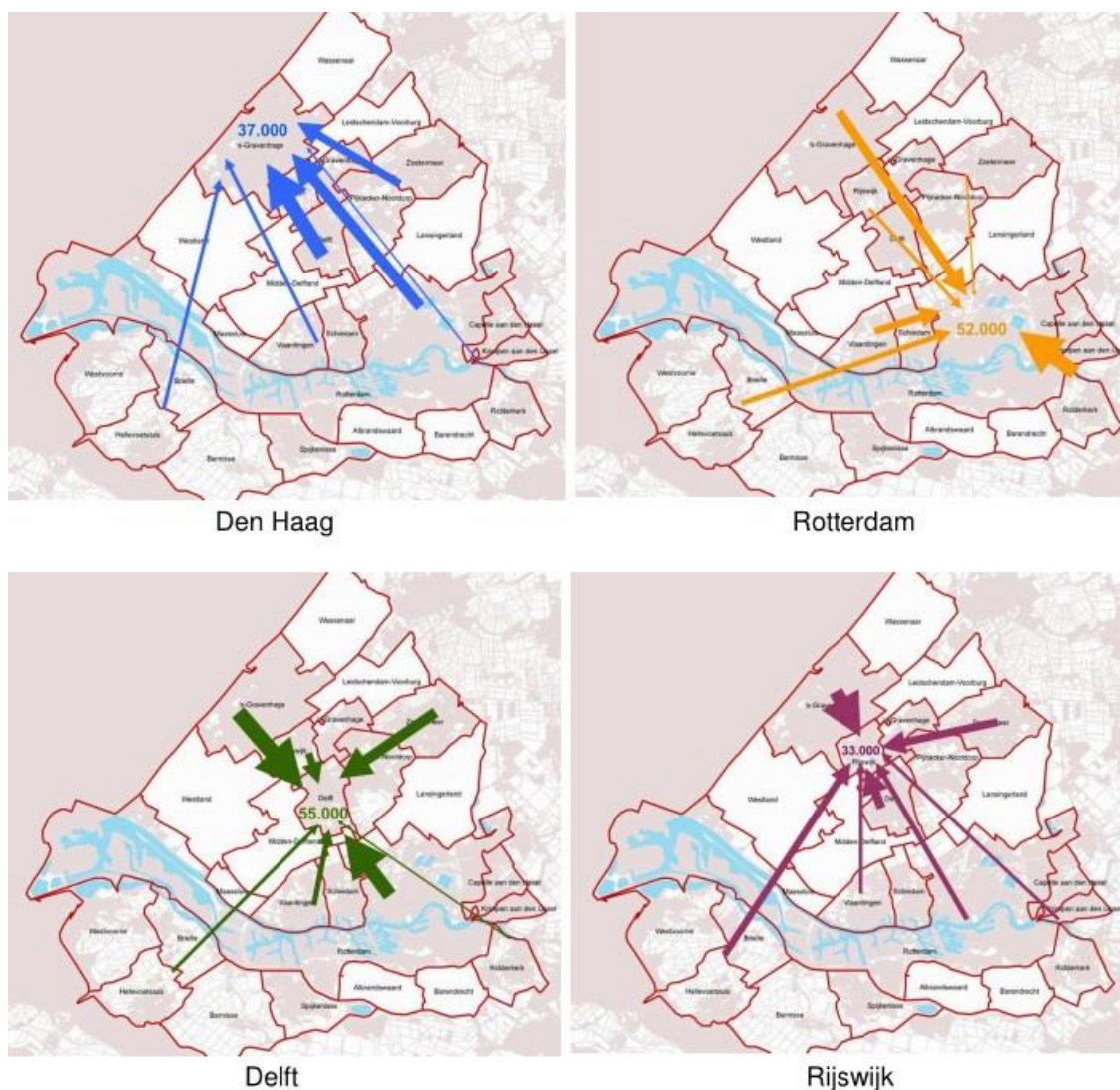
	Looplijn 1: stimuleren Sport en Bewegen	
Ambitie 1:	impuls bewegingsonderwijs (ondersteunen vakleerkrachten en moderne gymaccommodaties)	Werkgroep Onderwijs en Bewegen
Ambitie 2:	introduceren nieuwe sportvormen en verbreden sportaanbod	Uitvoeringsplan
Ambitie 3:	slimmer omgaan met accommodaties en accommodaties optimaal gebruiken (aanpassen (huur)overeenkomsten)	Overig
Ambitie 4:	sportstimuleringsprojecten: opstellen Plan van Aanpak en subsidieregeling	Uitvoeringsplan
	Looplijn 2: vitale verenigingen met maatschappelijke meerwaarde	
Ambitie 5:	plan van aanpak vitaliseren verenigingen	Uitvoeringsplan
Ambitie 6:	plan van aanpak sport en sociaal domein	Uitvoeringsplan
	Looplijn 3: Accommodaties voor sport en bewegen	
Ambitie 7:	versterking binnensportaccommodaties	Investeringsagenda
Ambitie 8:	versterking buitensportaccommodaties	Investeringsagenda
Ambitie 9:	nieuwe zwemvoorziening ter vervanging 2 zwembaden	Investeringsagenda
Ambitie 10:	toegankelijkheid accommodaties (sporters met een beperking)	Investeringsagenda
Ambitie 11:	multifunctioneel gebruik sportaccommodaties	Investeringsagenda
Ambitie 12:	regionale afstemming sportaccommodaties en gebruik	Investeringsagenda
Ambitie 13:	harmonisatie tarieven (actie n.a.v. sportaccommodatieplan)	Investeringsagenda
	Looplijn 4: Openbare ruimte voor sport en bewegen	
Ambitie 14:	onderzoeken toegankelijkheid sportparken	Investeringsagenda
Ambitie 15:	technische innovaties toepassen (verleiden tot bewegen)	Investeringsagenda
Ambitie 16:	Abtswoudse Bos beter benutten voor sport en bewegen	Investeringsagenda
Ambitie 17:	aandacht sport en bewegen als toets bij plannen/herinrichting	Intern gemeente
Ambitie 18:	aanleg looproutes in Delft in samenwerking met gebruikers/bedrijfsleven	Investeringsagenda
	Algemeen	
Ambitie 19:	monitoring en jaarlijks verslag voortgang	Overig

Bijlagen

Bijlage A Gebruik van sportaccommodaties door regio

In 2012 heeft het Centrum voor Onderzoek en Statistiek in opdracht van de Metropoolregio Rotterdam – Den Haag een enquête uitgezet onder de 24 gemeenten⁹ binnen deze metropoolregio. Het onderzoek¹⁰ gaat in op welke voorzieningen door bewoners in de metropoolregio buiten de eigen woongemeente worden gebruikt, waarom zij dat doen en op wat voor manier zij reizen door de regio. Hierbij is gevraagd naar de volgende thema's: cultuur en uitgaan, sport, recreatie, winkelen en werk.

Onderstaande figuur heeft betrekking op de sportvoorzieningen en toont het aantal bezoekers die buiten hun woongemeente sportvoorzieningen bezoeken om er zelf te sporten. De pijlen geven weer waar deze bezoekers vandaan komen. Hierin is te zien dat Delft de meeste bezoekers vanuit de regio aantrekt, namelijk 55.000 bezoekers. Deze bezoekers komen met name uit Den Haag (50%) en Rotterdam (25%). De rest komt met name uit Zoetermeer en Rijswijk. Ter vergelijking, Den Haag ontvangt 37.000 bezoekers, Rotterdam ontvangt er 52.000 en Rijswijk ontvangt 33.000 bezoekers.

⁹ 16 van de 24 gemeenten in de metropool regio hebben deelgenomen aan het onderzoek. Dit betekent dat het onderzoek geen volledig beeld geeft over de metropoolregio. De genoemde percentages en aantallen zijn schattingen en geven een indicatie weer.

¹⁰ Metropoolregio Rotterdam – Dan Haag; Onderzoek naar voorzieningengebruik in de regio (Centrum voor Onderzoek en Statistiek, juni 2012)

Bijlage B Samenvatting brede discussieavonden

Bij het opstellen van de visie op sport en bewegen zijn, naast een klankbordgroep met vertegenwoordigers vanuit de georganiseerde sport en maatschappelijke partners van de gemeente, twee brede discussieavonden georganiseerd op 5 juli en 5 september jl..

Brede discussieavond 5 juli 2017

Aan de eerste discussieavond namen 35 personen (excl. leden klankbordgroep) deel. Dit betrof onder andere vertegenwoordigers van sportverenigingen en de ongeorganiseerde sport. Bovendien waren ook verscheidende partners aanwezig, zoals Delft voor Elkaar, Pieter van Foreest, Gemiva-SVG, Ipse de Bruggen, Hartstichting, GGD Haaglanden, Haaglanden Beweegt en Zorg op Maat.

Tijdens deze bijeenkomst is aan de deelnemers met name input gevraagd over wat zij zien als sterke en zwakke/verbeterpuntenpunten en kansen en bedreigingen voor sport in Delft. In verschillende gesprekstafels is hierover met elkaar gediscussieerd en is een SWOT (Sterktes, Zwaktes, Kansen en Bedreigingen) opgesteld. Vervolgens is gezamenlijk gekomen tot een prioritering in deze SWOT.

De vergaarde input kwam in grote lijnen overeen met interne analyses en een reeds opgestelde houtskoolschets. Deze houtskoolschets was overigens bewust niet op voorhand gedeeld met de deelnemers. Een duidelijk verschil met de houtskoolschets is de mening over topsport. Een aantal deelnemers/verenigingen geeft aan het belangrijk te vinden dat de gemeente ook aandacht heeft voor topsport. De gemeente heeft toegelicht waarom zij zich hier niet op focust:

- 1) Er is geen effect bekend tussen topsport en breedtesportbeoefening. Het effect is hooguit van tijdelijke aard;
- 2) Topsport kost veel geld en gezien de inhaalslag die Delft moet maken voor de breedtesport-infrastructuur, kan/wil de gemeente die middelen niet verdunnen;
- 3) Delft ligt tussen Rotterdam en Den Haag, twee gemeenten die expliciet topsportbeleid voeren en middelen daarvoor beschikbaar stellen. Delft kan en wil daar niet mee concurreren.

De uitkomsten van deze eerste discussieavond zijn zoveel mogelijk verwerkt in de conceptvisie Sport en Bewegen.

Brede discussieavond 5 september 2017

Op dinsdag 5 september heeft de tweede discussieavond plaatsgevonden. Tijdens deze bijeenkomst is de conceptvisie op Sport en Bewegen besproken. Bij deze bijeenkomst waren ongeveer 30 aanwezigen vanuit sportverenigingen, ongeorganiseerde sport en maatschappelijke partners.

Er is gestart met een korte toelichting op het doorlopen proces en hoe de input van verschillende partijen is verwerkt. De deelnemers is gevraagd naar een algemene indruk en algemene opmerkingen. Vervolgens is de visie per hoofdstuk doorgesproken.

Over het geheel genomen zijn de sportverenigingen te spreken over de visie op sport en bewegen en onderschrijven zij de richting die de gemeente met sport en bewegen op wil.

Op hoofdlijnen zijn de volgende opmerkingen gemaakt:

- Duidelijke vraag naar meer (financiële) onderbouwing van de visie en het actieplan. De visie kan meer onderbouwd worden met meer Delftse cijfers en gegevens;
- Het is nog te onduidelijk hoe het vervolgproces er uit komt te zien voor de Investeringsagenda en het Uitvoeringsplan en wat de tijdslijnen hierin zijn;
- De rol van de Sportraad van Delft en (maatschappelijke) partners voor het vervolgtraject is onduidelijk;
- Wat betreft topsport kunnen sportverenigingen deze ambitie wel hebben, de gemeente zet in op breedte sport;
- Samenwerking met TU / rapport Deetman wordt onvoldoende genoemd;
- Gesprek met regio aan gaan over (sport)voorzieningen en/of voorzieningen verbeteren voor alle sporters (ook voor de inkomende stroom);
- Heldere definities voor verschillende termen zodat duidelijk wordt wat hier onder wordt verstaan.

De gemeente heeft verschillende opmerkingen verwerkt in de conceptvisie. Een aantal opmerkingen had betrekking op het nog op te stellen uitvoeringsplan sport en de investeringsagenda sportaccommodaties. Deze opmerkingen worden in de verdere uitwerking meegenomen.

Bijlage C Terugblik Nota Bewegen, Spelen, Sporten 2009-2012

De missie van de nota Bewegen, Spelen, Sporten 2009-2012 luidde: Delft Gezond, Sociaal, Actief. De algemene doelstelling van de nota was: Delftenaren bewegen, spelen en sporten hun leven lang, ontwikkelen zich daarin op een manier die bij hun persoon past en voldoet daarmee aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB). Concreet betekende dit: in 2012 voldoet minimaal 70% van de volwassenen (18+) aan de beweegnorm; In 2012 voldoet minimaal 50% van de jeugdigen (4-17 jaar) aan de beweegnorm; In 2012 bedraagt het percentage inactieve volwassenen maximaal 5%.

Zowel bij volwassenen als de jeugd zijn die doelen niet behaald. Onder volwassenen was de doelstelling 70%. In 2010 was het aandeel dat voldeed aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen 61%, in 2013 was het 58% en in 2015 63%. Bij de jeugd van 4-11 jaar voldoet 42% aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen en onder 12-18 jarigen is dat 33% (doelstelling uit 2009 was minimaal 50% voor de groep 4-17 jaar).

De missie en doelen en ambities van de nota uit 2009 zijn nog steeds actueel. In die zin was Delft zijn tijd vooruit. Tegenwoordig is het gebruikelijk om geen sportnota's te ontwikkelen, maar het accent te leggen op sport én bewegen. Ook de relatie met een gezonde leefstijl is tegenwoordig gebruikelijk. Maar in 2009 was dat landelijk echt vernieuwend.

Belangrijkste leerpunten:

Er is een aantal lessen te trekken n.a.v. de nota 2009-2012.

(1) Wat betreft de kwantitatieve doelen, dus de groei in bewegen (NNGB) kunnen we concluderen dat die niet realistisch waren. Meer bewegen als onderdeel van een gezonde leefstijl vraagt een gedragsverandering. Dergelijke veranderingen kosten tijd en ruime budgetten. Met een aantal projecten verander je niet de Delftse bevolking. Het is belangrijk om bij het formuleren van doelen daarbij stil te staan.

(2) Vanaf de start heeft Delft gewerkt met een beperkte, zeer smalle organisatie (fte), met beperkte werkbudgetten waar nadien ook op is bezuinigd. Diverse landelijke subsidieregelingen moesten het Delftse sportbeleid financieren, terwijl de basis bij de gemeente beperkt en kwetsbaar was. Toen Delft te maken kreeg met financiële tegenslagen en zwaar moest bezuinigen, werden de middelen op vele beleidsterreinen beperkt, sport niet uitgezonderd.

Wat ging goed?:

Ondanks de leerpunten zijn er ook goede resultaten bereikt. Zo is de beweegparticipatie in Delft, ondanks beperkte gemeentelijke middelen, in overeenstemming met het gemiddelde in de regio¹¹. Verder zijn door samenwerking tussen sportverenigingen, buurtsportcoaches, onderwijs en andere maatschappelijke partners de afgelopen jaren meerdere maatschappelijke georiënteerde projecten rondom sport en bewegen opgezet. Op meerdere plekken in deze visie op sport en bewegen zijn voorbeelden daarvan opgenomen.

¹¹ Bron: Gezondheidsmonitor Delft: 'Kijk op gezondheid' (GGD, 2015)

Colofon

Deze visie Sport en Bewegen is opgesteld door de gemeente Delft en Drijver en Partners. Bij het opstellen van de visie is gebruik gemaakt van een klankbordgroep met vertegenwoordigers van verenigingen en andere Delftse instanties en inbreng en reacties van het bestuur van de Sportraad van Delft. Daarnaast is een breed debat georganiseerd over sport en bewegen in Delft.

Afd. <i>Samenleving</i>	Kopie <i>Weth. de Prez.</i>
<i>Advies</i>	
Gemeente Delft	
17 OKT 2017	
Doc./bijlage	
Productnr.	

BEZOEKADRESSEN
Westeinde 128
2512 HE Den Haag

POSTADRES
Postbus 16130
2500 BC Den Haag

Reinier de Graafweg 5
2625 AD Delft

T (088) 355 01 00
info@ggdhaaglanden.nl

Croesinckplein 24-26
2722 EA Zoetermeer

www.ggdhaaglanden.nl
IBAN NL17BNGH0285109626

Afdeling: Directie

Het College van Burgemeester & Wethouders
d.t.v. de heer R. de Prez, wethouder wonen,
stedelijke vernieuwing en zorg
postbus 78
2600 ME DELFT

Ons kenmerk: OCW/ 2017.5387

Aantal bijlagen: 1

Datum: 12 oktober 2017

Inlichtingen bij: R. Remeus

Onderwerp: Advies GGD Haaglanden over concept visie
sport en bewegen Delft

Doorkiesnummer: 06 19293679

Geacht college,

Op 4 oktober jl. heeft GGD Haaglanden van uw gemeente het verzoek ontvangen om vanuit gezondheidsperspectief advies te geven over de concept visie sport en bewegen Delft. Deze concept visie is de afgelopen maanden opgesteld in overleg met partners die actief zijn op het gebied van sport en bewegen.

GGD Haaglanden stelt het op prijs dat het College van B&W van Delft advies vraagt:

- voordat besluiten genomen worden die belangrijke gevolgen kunnen hebben voor de publieke gezondheidszorg, conform artikel 16 van de Wet publieke gezondheid;
- zodat gezondheidsaspecten bewaakt kunnen worden in bestuurlijke beslissingen, conform artikel 2 van de Wet publieke gezondheid.

In dit advies geeft GGD Haaglanden eerst een reactie op de missie voor sport en bewegen van de gemeente Delft. Vervolgens benoemt de GGD een aantal aandachtspunten die vanuit gezondheidkundig oogpunt van belang kunnen zijn voor de verdere uitwerking van uw concept visie sport en bewegen in de investeringsagenda sportaccommodaties en het uitvoeringsplan sport en bewegen.

1. Algemeen

"De missie voor de gemeente Delft voor sport en bewegen is een stad met een gezonde leefstijl, met een passend voorzieningenniveau met een beweegvriendelijke inrichting van de stad en met vitale 'open' verenigingen, die maatschappelijk actief zijn".

GGD Haaglanden is verheugd te lezen dat naast sport het thema bewegen is opgenomen in de missie en dat sport en bewegen voor Delft méér dan alleen de georganiseerde sport is. Voor Delft zijn sport en bewegen belangrijke onderdelen van een gezonde leefstijl. Voor de concrete uitwerking van deze missie adviseert GGD Haaglanden de nieuwe – zeer recente - beweegrichtlijnen van de Gezondheidsraad (augustus 2017) als toetssteen te gebruiken. Volgens deze nieuwe beweegrichtlijnen zouden volwassenen wekelijks tenminste twee en een half uur matig intensief moeten bewegen en kinderen dagelijks minstens een uur. Ook worden voor beide groepen spier- en botversterkende activiteiten aanbevolen. Dit alles

verlaagt het risico op chronische ziekten als diabetes, hart en vaatziekten, depressieve symptomen en, bij ouderen, botbreuken. De Gezondheidsraad adviseert de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport dan ook te stimuleren dat mensen blijvend meer bewegen en minder stilzitten. Uit onderzoeken van GGD Haaglanden¹ met betrekking tot Delft blijkt dat nog steeds een groot deel van de Delftse bevolking weinig beweegt. Van de 19 t/m 64 jarigen voldoet 37 % niet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen². Van de 65-plussers is dit 35%. Van de 12 t/m 18 jarigen voldoet 89% niet aan deze norm.

Volgens de Gezondheidsraad is het de uitdaging om een blijvende verandering in beweeg- en zitgedrag te realiseren. Meer inzicht in de factoren die mensen helpen of juist belemmeren om voldoende te gaan bewegen, is daarbij noodzakelijk. Wat helpt is dat mensen bewegen integreren in hun dagelijks leven. Ook beweegprogramma's kunnen stimulerend werken. Tenslotte kan een blijvende verandering in beweeggedrag mogelijk worden bevorderd door bij de inrichting van de fysieke leefomgeving hiermee rekening te houden. GGD Haaglanden adviseert om de hierboven genoemde punten terug te laten komen in de investeringsagenda sportaccommodaties en het uitvoeringsplan sport en bewegen.

2. Aandachtspunten

GGD Haaglanden heeft m.b.t. de concept visie sport en bewegen de volgende aandachtspunten:

1. In het Delftse wensbeeld wordt geschetst dat in 2025 a) Delftenaren gezond en actief zijn en b) dat Delft een beweegvriendelijke inrichting van de openbare ruimte heeft. Om dit wensbeeld te realiseren zullen Delftenaren alsook de gemeente Delft uitgedaagd moeten worden. GGD Haaglanden adviseert om dit als volgt – mede – in te vullen:
 - daag Delftenaren uit met de fiets of te voet naar het werk te gaan en de fiets te gebruiken voor recreatieve activiteiten;
 - daag Delftenaren uit meer bewuste keuzes te maken voor het kopen en eten van gezonde voeding en dranken;
 - daag Delftenaren uit samen te sporten en te bewegen (ouder en kind, sporten met een maatje of met vrienden);
 - heb speciale aandacht voor ouderen (omdat sporten en bewegen aandoeningen en ziekten kan voorkomen); voor minder validen (omdat sporten en bewegen bijdraagt aan hun welbevinden) en voor statushouders (omdat sporten en bewegen bijdraagt aan hun integratie);
 - plaats in elke wijk een watertappunt rondom een plek waar ruimte is om te bewegen;
 - in alle openbare ruimten is de weg naar de trap voor Delftenaren de meest voor de hand liggende weg;
 - richt in elke wijk plekken in met speeltegels;
 - laat loop- en fietspaden zoveel mogelijk op afstand van autowegen liggen en sluit ze bij bruggen goed aan op het wegdek.
 - leg waar mogelijk in de stad aantrekkelijke groene routes met banken op mooie plekken aan of richt in de stad kleine plekken aantrekkelijk groen in met beweegelementen voor verschillende leeftijdsgroepen. Bankjes zijn er als

¹ Gezondheidsmonitor & kernboodschappen voor lokaal gezondheidsbeleid Delft, 2015 en Gezondheid & Leefstijl jongeren Delft, 2016.

² De Nederlandse Norm Gezond Bewegen is in 1998 opgesteld door de universiteiten van Amsterdam (VU), Maastricht, Groningen en Utrecht, en het RIVM, TNO en de sportkoepel NOC*NSF. De norm is vooral gericht op het onderhouden van gezondheid en is verschillend voor jongeren, volwassenen en ouderen.

- rustplek maar ook om bewegen te stimuleren (denk bijvoorbeeld aan een bootcamp met gebruik van een bank).
- heb aandacht voor goed openbaar vervoer naar groene gebieden in en om de stad zodat bijvoorbeeld wandelaars geen auto hoeven te nemen.
2. In de sociale visie Delft wordt de volgende trend benoemd: 'meer mensen wonen langer zelfstandig thuis doordat mensen ouder worden (door de vergrijzing) en doordat we 'minder' bedden hebben'. GGD Haaglanden merkt hierbij op dat deze redenering niet juist is en adviseert deze trend als volgt te formuleren: 'in 2025 is het aantal 65-plussers naar schatting met 32% toegenomen ten opzichte van 2014. Door de vergrijzing en door de tendens om mensen langer thuis te laten wonen wordt het beroep op de zorg groter. Doordat de beroepsbevolking veel minder toeneemt is er niet voldoende capaciteit om deze zorg te leveren en zal de groeiende zorgvraag anders moeten worden ingevuld'.
 3. In de conceptvisie wordt benoemd dat 'meer bewegen als onderdeel van een gezonde leefstijl een gedragsverandering vraagt' een leerpunt is van de vorige nota Bewegen, Spelen en Sporten. Om deze gedragsverandering te stimuleren adviseert GGD Haaglanden in het uitvoeringsplan sport en bewegen rekening te houden met sport- en beweegvoorzieningen op loop/fietsafstand voor Delftenaren en om fietsparkeren (met name in de stad) te verbeteren. Gedragsverandering van Delftenaren ten aanzien van een gezonde leefstijl vraagt inderdaad een lange adem en zal vanuit verschillende invalshoeken moeten worden aangevlogen: a) daag Delftenaren uit te sporten en te bewegen, b) ontwikkel een breed sport- en beweegaanbod en c) richt de openbare ruimte in voor sport- en beweegactiviteiten. GGD Haaglanden adviseert om ten aanzien van punt a ook 'nudging' toe te passen. Dit is een motivatietechniek waarbij mensen op een positieve manier worden gestimuleerd om zich op een door de overheid gewenste wijze te gedragen. In gezondheidsbevordering is 'nudging' vaak een onderdeel van een bredere interventie. Fruit plaatsen op ooghoogte is bijvoorbeeld een 'nudge' in de interventie de Gezonde Schoolkantine.
 4. De missie voor sport en bewegen van Delft is o.a. een stad met een gezonde leefstijl. GGD Haaglanden merkt op dat in Delft 27% van de 19 t/m 64-jarigen rookt, 10% van de 19 t/m 64-jarigen plus 8% van de 65-plussers overmatig alcohol drinkt en 14% van de 12 t/m 18-jarigen (ernstig) overgewicht heeft. GGD Haaglanden adviseert om een gezonde leefstijl ook te stimuleren bij sport- en beweegverenigingen. Denk bijvoorbeeld aan antirook beleid, het beperken van alcoholgebruik en het stimuleren van gezonde sport- en beweegkantine.
 5. Het beleid van Delft is er op gericht dat de inwoners voldoende bewegen als onderdeel van een gezonde leefstijl (looptijl 1). In het gezondheidsbeleid en aanverwante programma's zoals 'Gezond in de Stad' (GIDS) en 'Jongeren op Gezond Gewicht' (JOGG) wordt nadrukkelijk de verbinding gelegd tussen een gezonde leefstijl en meer bewegen. Als het gaat om sport en bewegen streeft de gemeente Delft ernaar dit zo effectief en efficiënt mogelijk te stimuleren. GGD Haaglanden adviseert het bewegingsonderwijs in te richten via de Gezonde School methodiek, welke in Delft al wordt toegepast. Werken met deze aanpak, bijvoorbeeld middels het thema 'bewegen en sport' leidt tot meer fitte leerlingen en betere (school)prestaties.
 6. Ten aanzien van de in de conceptvisie geformuleerde looptijl 2 (Delft, stad van vitale en maatschappelijke actieve verenigingen) en looptijl 3 (Delft, stad van goede sport- en beweegaccommodaties) adviseert GGD Haaglanden te onderzoeken of een goede spreiding van sport- en beweegaccommodaties over de stad aan de orde is en of sport- en beweegaccommodaties bereikbaar gemaakt kunnen worden voor alle Delftenaren.

7. Ten aanzien van looplijn 4 (Delft, stad van sporten en bewegen in de openbare ruimte) onderstreept GGD Haaglanden de wens van uw gemeente meer ruimte voor bewegen in de openbare ruimte en de aanleg van verschillende beweegroutes in de stad voor alle Delftenaren te creëren. GGD Haaglanden adviseert u om hierbij bijvoorbeeld te denken aan de inrichting van een groene beweegtuin of speeltoestellen op een bepaalde plek in de wijk.
8. In uw conceptvisie geeft u aan dat de komst van de Omgevingswet mogelijkheden biedt om structureel aandacht te schenken aan een gezonde leefomgeving. De afdelingen Leefomgeving en Gezondheidsbevordering van GGD Haaglanden dragen graag bij aan uw wensen ten aanzien van deze looplijn.

3. Afsluiting

De conceptvisie sport en bewegen van uw gemeente vormt een goede basis om in 2025 Delftenaren gezond en actief te krijgen, als gemeente te beschikken over een passend voorzieningenniveau en een beweegvriendelijke inrichting van de openbare ruimte te realiseren. Om dit wensbeeld te realiseren zullen uw gemeente, partners op het gebied van sport en bewegen en Delftenaren de handen uit de mouwen moeten steken.

GGD Haaglanden draagt vanuit de regionale taak 'versterken lokaal gezondheidsbeleid' graag bij aan de realisatie van uw uitvoeringsplan sport en bewegen. Over de inzet van GGD Haaglanden in deze taak is afgesproken dat de GGD en gemeente Delft op korte termijn hier gezamenlijk afspraken over maken.

Met vriendelijke groet,

A.A.H.M. (Ton) van Dijk
Directeur Publieke Gezondheid Haaglanden

Bijlage:

- Beweegrichtlijnen 2017 van de Gezondheidsraad.

Bijlage:

Beweegrichtlijnen 2017 (Gezondheidsraad), augustus 2017

De beweegrichtlijn voor volwassenen en ouderen luidt als volgt:

- Bewegen is goed, meer bewegen is beter.
- Doe minstens 150 minuten per week aan matig intensieve inspanning, zoals wandelen en fietsen, verspreid over diverse dagen. Langer, vaker en/of intensiever bewegen geeft extra gezondheidsvoordeel.
- Doe minstens tweemaal per week spier- en botversterkende activiteiten, voor ouderen gecombineerd met balansoefeningen.
- En: voorkom veel stilzitten.

Voor kinderen van vier tot en achttien jaar geldt de volgende beweegrichtlijn:

- Bewegen is goed, meer bewegen is beter.
- Doe minstens elke dag een uur aan matig intensieve inspanning. Langer, vaker en/of intensiever bewegen geeft extra gezondheidsvoordeel.
- Doe minstens driemaal per week spier- en botversterkende activiteiten.
- En: voorkom veel stilzitten.

Benadrukt wordt dat het verband tussen de hoeveelheid bewegen en gezondheid een continuüm is. De beweegrichtlijn voor volwassenen en ouderen is een minimumrichtlijn om mensen die weinig actief zijn te motiveren in beweging te komen. Mensen die aan deze richtlijn voldoen kunnen door meer te gaan bewegen verdere gezondheidswinst behalen. Aanbevolen wordt dit te benadrukken in de communicatie over de beweegrichtlijnen.

Samenl.
Advies

Afd.	Kopie
Gemeente Delft	
13 NOV 2017	
V	
Doc./bijlage	
Productnr.	

Aan: Het College van B&W van de
Gemeente Delft
Postbus 78
2600 ME Delft

Delft, 10 november 2017

Betreft: Reactie op concept Visie sport en bewegen 2017-2025

Geacht college,

Tijdens de BALV van de Sportraad van Delft dd. 22 augustus 2016 heeft ondergetekende namens het bestuur van de Sportraad van Delft aan wethouder De Prez het dringende verzoek gedaan om wederom met een zelfstandige en volwaardige Sportnota te komen. Dat verzoek is herhaald tijdens de inspraakronde in de vergadering van de Commissie Sociaal Domein dd. 6 september 2016. Tot ons genoeg is voornoemd verzoek gehonoreerd met als resultaat het nu voorliggende conceptrapport.

Zoals in voornoemd conceptrapport is aangegeven, is de Sportraad op een aantal wijzen bij de totstandkoming van dat rapport betrokken geweest. Zo zijn daar een aantal besprekingen geweest met een delegatie van het bestuur van de Sportraad, er is mede vanuit de Sportraad een Klankbordgroep samengesteld die in een aantal bijeenkomsten heeft mee gesproken, er zijn een tweetal discussiebijeenkomsten geweest met ook vertegenwoordigers van de Delftse sportclubs. Ten slotte heeft het bestuur van de Sportraad de conceptvisie centraal gesteld op het door haar georganiseerde 1^e Delftse Sportcongres, zoals dat op vrijdag 22 september jl. in de Van der Mandelezaal van Museum Prinsenhof heeft plaats gevonden. Ook wethouder De Prez, diverse gemeentelijke ambtenaren en vertegenwoordigers van lokale politieke partijen waren daarbij aanwezig.

De aan ons voorgelegde conceptversie heeft ons op 4 oktober jl. per email bereikt met de vraag om daar nog éénmaal naar te kijken en formeel op te reageren. Bij deze voldoen we gaarne aan dit verzoek. Deze reactie is besproken in onze bestuursvergadering van 8 november jl.

We hebben in totaal een elftal opmerkingen: eerst bij bepaalde specifieke passages op door ons aangegeven bladzijden, vervolgens maken wij meer algemene opmerkingen.

1. blz. 3, 3e alinea 'passend voorzieningenniveau'

“...is het nodig dat er voldoende en geschikte voorzieningen en accommodaties zijn....”

Wij vinden deze formulering weinig ambitieus en nietszeggend. Immers, ‘voldoende’ en ‘geschikt’ is een minimaal wensniveau en niet meer dan dat. Hier zou een wat meer ambitieuze doelstelling gewenst zijn: ‘ruim voldoende’ en ‘up-to-date’ voor in ieder geval 2025 en ook voor de jaren daarna. Tevens zou hier aanvullend als doelstelling vermeld moeten worden, dat die voorzieningen en accommodaties voor de gebruikers wel betaalbaar moeten zijn en blijven.

2. blz 3, 5e alinea 'sportverenigingen vitaal, open en maatschappelijk actief'

De vraag is wat met ‘open’ wordt bedoeld, hoewel dat in de tekst aldaar wel wordt omschreven en wel als zijnde ‘een vereniging die meer doet dan het aanbieden van het reguliere sportaanbod’. De vraag is of dit in essentie anders is dan ‘maatschappelijk actief’, of dat het eigenlijk hetzelfde beoogt. Het

woord 'open', met name hier in de tussenkop, kan verwarrend werken en zo vermeden moeten worden. Het woord 'ondernemend' in de tekst mag er niet toe leiden dat die wordt vereenzelvigd met 'commercieel', want zoals al gesteld: de sportdeelname moet wel financieel haalbaar blijven voor de burgers, uit alle lagen van de samenleving. Als men als sportclub werkelijk als 'ondernemer' zou gaan opereren dan dreigen er te hoge contributies cq tarieven.

3. blz. 4, par. 2.1, Ontwikkelingen richting 2030-2040

"Voor de huidige behoefte is er al een impuls nodig en dat geldt zeker bij een uitbreiding van het aantal inwoners." (slotzin 2^e alinea)

De huidige sportinfrastructuur in Delft staat er slecht voor, zoals we weten uit het eerdere Sportaccommodatieplan (2016), zoals hier terecht ook naar wordt verwezen in par. 2.3 in de nu voorliggende Visie-nota. De hierboven geciteerde volzin over die benodigde impuls is naar ons oordeel echter aan de magere kant. Er is immers allereerst een gigantische inhaalslag nodig, zoals ook tijdens het door ons georganiseerde 1^e Delftse Sportcongres op 22 september jl. is uitgesproken. En naast die inhaalslag, die aanzienlijke investeringen vragen, zijn aanvullend investeringen nodig om te voldoen aan de extra benodigde voorzieningen op basis van de aanzienlijke toename van het aantal inwoners in Delft en in de omringende regio, alsmede op basis van de ambities op basis van de wens om meer te bewegen en te sporten vanwege de lichamelijke, mentale en sociale gezondheidstoestand van de bevolking, naast andere maatschappelijke wensen om dit te bevorderen.

4. blz. 6, par. 2.3 Uitkomsten Sportaccommodatieplan

In deze paragraaf en in dit kader wordt geconstateerd wat wij al veel langer wisten en wat ook op het 1^e Delftse Sportcongres van 22 september jl. is geconstateerd: de gemeente Delft heeft het er in de afgelopen jaren, om welke redenen dan ook, op het gebied van de sportaccommodaties bij laten zitten, zowel in kwalitatief als in kwantitatief opzicht: "Op de keper beschouwt, staat Delft er met haar sportinfrastructuur slecht voor." Dat is een, voorzichtig gezegd, pijnlijke constatering. Het is al heel wat dat men dit zo toegeeft, maar dat zou ook wat explicieter kunnen. Feit is, zoals ook al is verwoord in het Sportaccommodatieplan van 2016, dat er zowel binnen- als buitensportaccommodaties te weinig zijn, dat die in kwalitatief opzicht onvoldoende zijn en dat de kosten voor de gebruikers (de verenigingen en daarmee hun leden) veel te hoog zijn. En dat de gemeente Delft veel minder aan sport besteedt dan gemeenten van vergelijkbare omvang. Dit staat hier in een kader, zonder verder commentaar. Dit zou het startpunt van deze nota moeten zijn, met daarna als constatering dat juist dit – samen met de in par. 2.1 genoemde aanzienlijke bevolkingsgroei in Delft en omgeving in de komende jaren – de noodzaak vergroot om nu te komen tot aangepast beleid en tot een Investeringsagenda.

5. blz. 12 Buurtsportcoaches (BSC's)

De passage over de inzet van buurtsportcoaches (BSC's), nu via 'Delft voor Elkaar', roept altijd de 'wisselend' te noemen ervaringen uit voorgaande jaren in herinnering. Zoals we in onze brief van 17 december 2014 aan de Gemeenteraad ook schreven: "De waardering voor de huidige buurtsportcoaches is wisselend (mede afhankelijk van de persoon van de betreffende buurtsportcoach), maar lijkt overwegend positief. Uiteraard zijn er een aantal verbeterpunten te realiseren." Om nieuwe teleurstellingen in deze te voorkomen, zouden we meer dan voorheen deze BSC's duidelijker een taak richting de sport en met name ook richting de sportclubs – en in overleg met de sportclubs en de Sportraad – ingezet willen zien. Uiteraard inzetten in relatie tot welzijn, onderwijs, gezondheid, maar de kerntaak moet steeds duidelijk 'sport' zijn.

6. blz. 14, Maatschappelijk actieve sportverenigingen

In deze passage wordt ingegaan op de kennelijk tegenstelling 'sport als doel' en 'sport als middel'. Ook in die volgorde, maar uiteraard wel beide. Erken als gemeente het belang van de sport, gewoon ook in de rol die sportclubs hebben: lichamelijke beweging, integratie, participatie, sociale cohesie, ontmoetingsplaats, enz. Sport primair, de rest als afgeleide daarvan. En begin niet steeds bij welzijn enzovoorts om dan te zeggen dat sport hieraan mee moet doen om daarmee maatschappelijk verantwoord bezig te zijn. Nee, in onze optiek is een sportvereniging – die primair begint bij haar doelstelling zijnde het mogelijk maken van sport en bewegen binnen de club, op welke manier dan ook – altijd al maatschappelijk actief. Het begint voor sportclubs – zowel de bestuurders als de sporters – bij het sporten en bewegen, de rest is daarvan het gevolg. En niet omgekeerd.

7. blz. 17/18 Tarieven

Hier, maar ook al eerder in deze nota, wordt gesteld dat de tarieven van de Delftse sportaccommodaties aan de bovenkant liggen, zowel in regionaal als landelijk vergelijkend perspectief. Dat was ook de constatering in 2016 bij het opstellen van het Sportaccommodatieplan. Nu wil men kennelijk harmonisatie van die tarieven, want de binnensporter betaalt meer dan de buitensporter, althans zo wordt hier gesteld. De totale huuropbrengsten hoeven voor de gemeente niet meer te worden, maar ze moeten wel anders worden opgebracht, ofwel meer vanuit de buitensport en minder vanuit de binnensport. Dat is een discussie op zich, waar uitgebreid nader onderzoek voor nodig is. Maar bovendien: als de constatering reeds is dat de huidige tarieven in Delft al aan de hoge kant zijn, ook voor de buitensportaccommodaties, dan is het vreemd om in deze zelfs maar te overwegen om enkele van die specifieke tarieven – die dus ook al aan de hoge kant zijn – toch te willen gaan verhogen om te compenseren dat andere tarieven (binnensport) omlaag moeten. Dat kan de oplossing niet zijn. Zoals ook eerder aangekondigd, er zou onderzoek naar de tarieven worden gedaan, na de behandeling van de Investeringsagenda. Met de stellingname zoals die er nu staat – over die onevenwichtigheden tussen binnen- en buitensport, alsmede 'enkele andere onevenwichtigheden' – loopt men zonder nadere onderbouwing op dat aangekondigde latere onderzoek vooruit en roept men discussies over zich af, die pas later aan de orde moeten zijn. De toonzetting in deze zou dus neutraler moeten en slechts moeten verwijzen naar dat nadere onderzoek. De conclusie die al eerder is getrokken en die nog steeds geldt, is dat de tarieven voor alle sportaccommodaties in Delft – vergeleken met andere omringende dan wel soortgelijke gemeenten – aan de hoge kant zijn, en dat ook nog eens naast de constatering dat een en ander in kwantitatieve en kwalitatieve zin is achtergebleven. Dat is een trieste maar wel juiste constatering.

8. blz. 21, par. 4.1 Investeringsagenda

De slotzin is: 'De investering is naar verwachting gereed in het tweede kwartaal van 2018.' Onduidelijk is wat hier nu wordt bedoeld, maar 'de investering' als zodanig is in deze zinsnede onjuist. Er wordt bedoeld 'de Investeringsagenda' of 'de investeringen', of iets dergelijks.

Vervolgens, zoals aangekondigd, enige meer algemene opmerkingen ten aanzien van de voorliggende conceptnota.

9. De Regio

Op meerdere plekken in de nota wordt gewezen op de bestaande sportaccommodaties aan de randen van de gemeente Delft. Het gebruik daarvan neemt toe door geplande huisbouw en inwonersgroei in Delft zelf. Er is reeds nu een extreem hoog gebruik van de Delftse sportvoorzieningen door de instroom sporters van buiten Delft uit de omliggende regio (zie bijlage A, blz. 23). Maar ook in de omliggende gemeenten in de regio staat voor de komende jaren huisbouw en inwonersgroei in de planning. De huidige (over)bezetting van de Delftse sportaccommodaties, met name gelegen aan de

stadsgrenzen, alsmede én de toename in de komende jaren vanwege zowel de inwonersgroei binnen Delft als in de omringende regio, dat moet in deze nota veel sterker worden benadrukt dan nu het geval is. Hieruit zal duidelijk de impact daarvan op de bestaande en nog benodigde sportaccommodaties in Delft moeten blijken. Dat blijkt nu onvoldoende.

10. De TU Delft

De wederkerige relatie wat betreft de sportvoorzieningen tussen de gemeente Delft en de TU Delft komt in de conceptnota volstrekt onvoldoende naar voren. Al die studenten (en de ex-studenten en het TU-personeel) sporten immers ook, bij studentenverenigingen en/of bij 'burgerverenigingen'. Die studentenverenigingen sporten grotendeels op de TU Sportstichting maar deels - en steeds meer - ook op andere sportcomplexen. En daarmee legt dit een extra druk op de sportaccommodaties in de stad. In enkele gevallen biedt de TU Sportstichting dan weer wel plaats aan 'burgerverenigingen' waarmee dan de bestaande verenigingshallen van Delftse sportclubs door prijsonderbieding worden beconcurrereerd. Enige aandacht aan de wisselwerking tussen de stad/gemeente en de TU in deze mag zeker wel en dat ontbreekt nu.

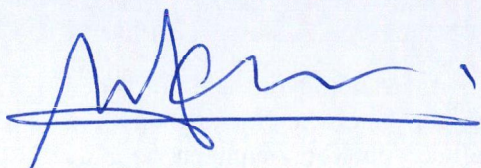
11. De rol van de Sportraad

In de conceptnota ontbreekt een structurele rol voor de Sportraad van Delft, met name voor het bestuur hiervan, in het verdere proces. Dit ondanks de rol die dit bestuur en via haar de Sportraad in bredere zin heeft gespeeld in het voortraject – zoals bij het opstellen van het Sportaccommodatieplan in 2016, alsmede het initiatief om tot de nu voorliggende nieuwe, brede en zelfstandige Sportnota te komen, vervolgens de discussies met een Klankbordgroep (KBG), de clubs en het bestuur over dit concept, alsmede het 1^e Delftse Sportcongres dat door het Sportraadbestuur is georganiseerd en waar deze conceptnota centraal stond. De vermelding in deze in het Colofon op blz. 24 is overigens erg karig. Wij zijn van oordeel dat het bestuur van de Sportraad en via haar de Sportraad – en haar Secties en Clusters – een structurele plaats verdient en behoeft in de toekomstige nadere formulering en uitvoering van het gemeentelijke sportbeleid. Dat zou in deze nota verwoord moeten worden, sterker dan slechts de terloopse vermelding op blz. 21 zoals nu het geval is.

Als slotconclusie zouden wij kunnen stellen dat we voorzichtig tevreden zijn met de voorliggende conceptnota, die op ons initiatief en mede in goede en constructieve samenwerking tussen ons en zowel de gemeente als D&P tot stand is gekomen, maar het kan nog net ietsje beter in de eindversie. Wat er nu ligt is nog net te vrijblijvend en niet scherp genoeg, terwijl een aantal punten zoals voornoemd ten onrechte ontbreken hoewel die in het voorafgaande proces wel zeker zijn ingebracht.

We rekenen en vertrouwen op de aanpassing van uw plannen in het licht van voornoemde opmerkingen. Uiteraard zijn wij altijd bereid tot nader overleg, zowel op hoofdlijnen als op meer gedetailleerd niveau.

Hoogachtend,
Namens het Bestuur van de Sportraad van Delft,

Wicher Schreuders
voorzitter

Retouradres : Postbus 78, 2600 ME Delft

GGD Haaglanden
t.a.v. Dhr. Van Dijk
Postbus 16130
2500 BC Den Haag

VERZONDEN 12 JAN. 2018

Datum
19-12-2017
Ons kenmerk
3182437
Uw brief van
12-10-2017
Uw kenmerk

Onderwerp
Reactie op uw schrijven aangaande conceptvisie sport en bewegen

Bijlage

Geachte heer Van Dijk,

Op 12 oktober jl. heeft u de gemeente een brief gestuurd met het advies van de GGD Haaglanden op de conceptvisie sport en bewegen van de gemeente Delft. Uw brief is bij ons geregistreerd onder registratienummer 3141244. In deze brief reageren wij op de algemene reactie en de aandachtspunten uit uw advies. Tot slot informeren wij u over het vervolg.

Algemeen

In de eerste plaats danken wij u voor het meedenken tijdens het proces, als onderdeel van de klankbordgroep, en het toesturen van een inhoudelijke adviesreactie op de conceptvisie sport en bewegen. Wij hebben uw advies met interesse gelezen en hebben geconstateerd dat deze overwegend positief is. Voor de gemeente is dit een bevestiging dat we de juiste weg hebben ingeslagen.

Beweegrichtlijnen

In uw reactie adviseert u om voor de concrete uitwerking van de visie de nieuwe beweegrichtlijnen van de Gezondheidsraad als toetssteen te gebruiken. Deze beweegrichtlijnen zijn, in verband met de formatie van het nieuwe kabinet, nog niet overgenomen door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Zodra dit wel het geval is, zal de gemeente de beweegrichtlijnen overnemen.

Aandachtspunten

Naast een algemene reactie geeft u enkele aandachtspunten mee. Deze aandachtspunten tonen uw betrokkenheid bij het verdere proces. Ook geeft het weer dat u duidelijke en inspirerende ideeën heeft voor de concrete invulling van de ambities en knelpunten. De gemeente stelt uw inbreng op prijs en neemt deze mee in de investeringsagenda en/of het uitvoeringsplan. Graag betrekken wij u bij het vervolgproces.

Daarnaast reageren wij graag afzonderlijk op "aandachtspunt 2". In de conceptvisie sport en bewegen wordt de reeds vastgestelde sociale visie van de gemeente Delft kort besproken met de daarbij behorende trends. U bepleit een herformulering van de trend langer zelfstandig thuis wonen. U

Datum
19-12-2017
Ons kenmerk
3182437

geeft aan dat vanwege de vergrijzing en de tendens om langer thuis te laten wonen het beroep op de zorg groter wordt. In het 'anders invullen van de groeiende zorgvraag' zien wij kansen om sport en bewegen in te zetten als preventief middel.

Afsluiting

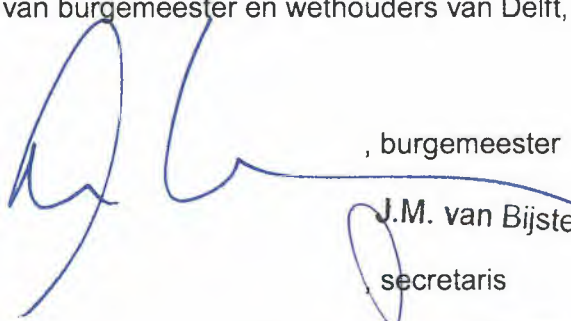
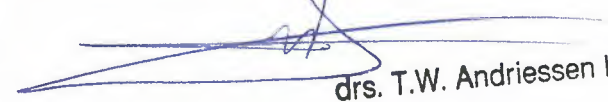
Zoals aangegeven in de conceptvisie op sport en bewegen worden een investeringsagenda en uitvoeringsplan opgesteld voor een nadere uitwerking van de ambities en knelpunten.

In het vervolgproces en de realisatie van deze plannen willen we graag GGD Haaglanden betrekken, hetgeen u ook aanbiedt. Wij danken u voor dit aanbod. Wanneer en op welke wijze GDD Haaglanden wordt betrokken, wordt nog met u besproken.

Mocht u naar aanleiding van deze brief vragen hebben, dan kunt u hierover contact opnemen met de heer P. Adriaanse (tel. 06 – 5273 9488 of per e-mail: padriaanse@delft.nl).

Wij vertrouwen erop u hierbij voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Delft,

 , burgemeester
J.M. van Bijsterveldt-Vliegenthart
secretaris

drs. T.W. Andriessen i.s.

Retouradres : Postbus 78, 2600 ME Delft

Sportraad van Delft
t.a.v. het bestuur
Frank van Borselenstraat 15
2613 NJ Delft

VERZONDEN 12 JAN. 2018

Datum	Onderwerp
19-12-2017	Reactie concept visie sport en bewegen 2017-2025
Ons kenmerk	
3182430	
Uw brief van	
10 november 2017	
Uw kenmerk	

Bijlage

Geacht bestuur,

Op 10 november jl. heeft u de gemeente een brief gestuurd met het advies van het bestuur van de Sportraad van Delft op de conceptvisie sport en bewegen van de gemeente Delft. Uw brief is bij ons geregistreerd onder registratienummer 3158523. In deze brief reageren wij op de opmerkingen in uw reactie. Tot slot informeren wij u over het vervolg.

Algemeen

In de eerste plaats danken wij u voor het meedenken tijdens en bijdrage aan het proces dat heeft geleid tot de conceptvisie sport en bewegen. Ook danken wij u voor het toesturen van een inhoudelijke adviesreactie op de conceptvisie sport en bewegen. Wij hebben uw advies met interesse gelezen. U geeft aan voorzichtig positief te zijn over de conceptvisie. Voor de gemeente is dit een bevestiging dat we de juiste weg hebben ingeslagen, maar dat er nog wel aandachtspunten zijn.

Specifieke opmerkingen

In uw brief heeft u een elftal specifieke opmerkingen opgenomen ten aanzien van de conceptvisie sport en bewegen. Hieronder geven wij per opmerking onze reactie.

1) Passend voorzieningenniveau

Met 'passend voorzieningenniveau' wordt een aanbod van voorzieningen bedoeld, dat aansluit bij de vraag. Zowel in kwalitatieve als in kwantitatieve zin. Dit betekent onder andere dat voorzieningen zo veel mogelijk 'up-to-date' zijn. Het uitgangspunt 'ruim voldoende' achten wij niet wenselijk. Dit impliceert namelijk een bepaalde mate van overcapaciteit. De gemeente streeft liever naar een optimale bezetting, waarbij ruimte moet zijn voor reële groei, bijvoorbeeld als gevolg van de woningbouwontwikkelingen. In de nog op te stellen investeringsagenda sportaccommodaties wordt het passend voorzieningenniveau nader uitgewerkt.

Wij zijn het met u eens dat de sportvoorzieningen betaalbaar moeten blijven, maar willen daarbij wel opmerken dat dit een relatief begrip is. Het gaat er uiteindelijk om dat wij de financiële drempels voor inwoners om te

gaan sport en bewegen zo veel mogelijk wegnemen. Deze ambitie is opgenomen onder looplijn 1.

2) Sportverenigingen, open, vitaal en maatschappelijk actief

De termen 'open' en 'maatschappelijk actief' liggen in elkaars verlengde, maar zijn niet hetzelfde. Een 'open' vereniging is wat ons betreft een vereniging die openstaat voor iedereen (niemand wordt uitgesloten) en naar buiten gekeerd is. Dit vraagt soms ook een aanpassing van het aanbod.

Een 'maatschappelijke actieve' vereniging is een vereniging die actief een rol speelt voor de directe omgeving. In beginsel zijn alle verenigingen maatschappelijk actief, maar sommige vereniging doen hierin meer dan andere. De gemeente wil dit verder stimuleren.

Vanuit de sportvereniging vraagt dit om een ondernemende geest, waarbij men in staat is kansen te benutten en bedreigingen te ondervangen. Ondanks deze verwijzing beschouwt de gemeente sportverenigingen niet als commerciële partijen, maar als vrijwilligersorganisaties.

3) Ontwikkelingen richting 2030-2040

Wij onderschrijven dat de huidige situatie, zonder de realisatie van extra woningen, een impuls behoeft. En dat de woningbouwontwikkeling in dat kader een extra impuls vergt. In de investeringsagenda zal de gemeente beide impulsen inzichtelijk maken.

Naar aanleiding van uw opmerking hebben wij de betreffende zin aangepast: *"Voor de huidige behoefte is er al een impuls nodig. Voor de extra behoefte als gevolg van de woningbouwontwikkeling is een extra impuls noodzakelijk."*

4) Uitkomsten sportaccommodatieplan

Wij beschouwen het Sportaccommodatieplan als een belangrijke aanleiding voor de nog op te stellen investeringsagenda, maar dit vormt niet het enige ingrediënt. Uw stelling dat "de kosten voor de gebruikers veel te hoog zijn," willen wij overigens nuanceren. De Delftse tarieven bevinden zich namelijk aan de bovenkant van wat gemiddeld is in de regio.

5) Buurtsportcoach

De kerntaak van de buurtsportcoaches is en blijft sport. In vergelijking met voorgaande jaren is er wel een verschuiving zichtbaar. Hierop hebben de gemeente en vertegenwoordigers namens Delft voor Elkaar tijdens de ALV van 20 november jl. een toelichting gegeven. Daarbij heeft Delft voor Elkaar ook aangegeven verder in gesprek te willen gaan met sportverenigingen over wat zij voor hen kunnen betekenen en andersom. Ook hebben zij toegezegd structureel hierover in gesprek te willen blijven. In het uitvoeringsplan worden zowel sportverenigingen als Delft voor Elkaar betrokken.

6) Maatschappelijk actieve sportverenigingen

De gemeente erkent de meerwaarde van sportverenigingen als aanbieders van sport- en beweegactiviteiten. Sport en bewegen brengt van zichzelf positieve effecten teweeg (fysiek, mentale en sociale gezondheid). Het aanbieden van verenigingssport zien wij ook als primaire taak van een sportvereniging. Binnen looplijn 1 'Delft, stad van sport en bewegen,' zien wij in dat kader ook een belangrijke rol weggelegd voor de Delftse

sportverenigingen. Een rol die deze verenigingen overigens al decennia lang invullen.

Wij zijn het ook met u eens dat iedere sportvereniging per definitie maatschappelijk actief is. Dit willen wij echter verder stimuleren. Het is niet toevallig dat verenigingen die maatschappelijk meer doen dat het aanbieden van verenigingssport over het algemeen vitaler zijn. Hiervoor dient binnen een vereniging de basis wel op orde te zijn. De gemeente wil onderzoeken hoe zij verenigingen hierin kan stimuleren en ondersteunen.

7) Tarieven

In een latere fase wordt nader onderzoek gedaan naar een eventuele aanpassing van de tarieven. Uw opmerkingen worden daarbij meegenomen.

8) Investeringsagenda

Dit betrof een spelfout. De juiste formulering is 'investeringsagenda.' In de definitieve nota is dit aangepast.

9) Regio

De druk vanuit de regio op de Delftse voorzieningen is een continu aandachtspunt. Als gevolg van de woningbouwontwikkeling in Delft en in de regio zal deze druk verder toenemen. De gemeente Delft voert op verschillende niveaus gesprekken met omliggende gemeenten over de consequenties hiervan. In de investeringsagenda sportaccommodaties wordt hier ook nader rekening mee gehouden.

10) TU Delft

Wij erkennen de wisselwerking tussen de gemeentelijke en niet-gemeentelijke sportvoorzieningen (waaronder die van de TU), maar willen dit wel nuanceren. Net als andere onderwijsinstellingen heeft de TU Delft eigen sportvoorzieningen ten behoeve van haar studenten en aan de universiteit gelieerde studentensportverenigingen. De gemeente faciliteert alle inwoners van Delft die willen sporten en Delftse sportverenigingen.

De wisselwerking tussen de gemeentelijke en niet gemeentelijk sportvoorzieningen dient voornamelijk te gaan over afstemming in gebruik. Naar aanleiding van jullie opmerkingen hebben we hierover onder looplijn 2 een korte passage opgenomen.

11) Rol Sportraad

De gemeente waardeert de rol van de Sportraad en de bijdrage van, met name, het bestuur van de Sportraad voor de Sport in Delft de afgelopen jaren en bij de totstandkoming van de visie Sport en Bewegen. Ook in het vervolg de komende jaren willen wij het bestuur van de Sportraad graag betrekken. De wijze waarop kan afhankelijk van het voorliggende vraagstuk wisselen.

Om dit in de visie meer kracht bij te zetten is aan hoofdstuk 4 de volgende zin toegevoegd: 'Net als bij deze visie sport en bewegen worden bij de investeringsagenda en het uitvoeringsplan maatschappelijke partners betrokken. Voor de georganiseerde sport zal de gemeente hierover nadere afspraken maken met de Sportraad van Delft, als belangenbehartiger van de georganiseerde sport.'

Datum
19-12-2017
Ons kenmerk
3182430

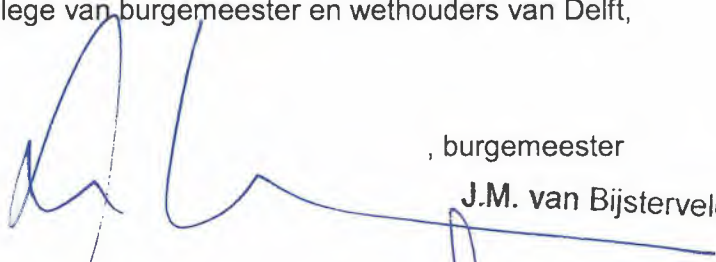
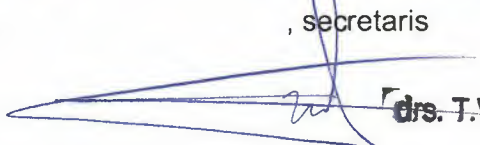
Afsluiting

Zoals eerder aangegeven stelt de gemeente uw inbreng op prijs. Een aantal opmerkingen is voor ons aanleiding geweest om de visie sport en bewegen op punten aan te passen. Andere opmerkingen worden meegenomen in de investeringsagenda en/of het uitvoeringsplan. Zoals onder punt 11 aangegeven willen wij de Sportraad van Delft graag betrekken bij de realisatie van deze plannen. Wanneer en op welke wijze de Sportraad van Delft wordt betrokken, wordt nog met u besproken.

Mocht u naar aanleiding van deze brief vragen hebben, dan kunt u hierover contact opnemen met de heer P. Adriaanse (tel. 06 – 5273 9488 of per e-mail: padriaanse@delft.nl).

Wij vertrouwen erop u hierbij voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Delft,

, burgemeester
J.M. van Bijsterveldt-Vliegenthart

, secretaris
drs. T.W. Andriessen i.s.